

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῆ 26.10.2017

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ
ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Τῆ 26ῆ Ὀκτωβρίου 2017

Ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας,
Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται,
Ἐκπρόσωποι ἄλλων Ὁμολογιῶν καί Θρησκευῶν,
Ἐξοχώτατε κ. Ἀρχηγέ τῆς Ἀξ. Ἀντιπολιτεύσεως,
Κύριοι Ὑπουργοί, Κύριοι Βουλευταί, Κύριοι Πρόξενοι,
Κύριε Δήμαρχε, Κύριε Περιφερειάρχα,
Κύριε Ἀρχηγέ τοῦ Γ.Ε.ΕΘ.Α,
Κύριε Ἀρχηγέ τοῦ Γ.Ε.Σ.
Κύριε Ἀρχηγέ τοῦ Γ.Ε.Ν.
Κύριε Ἀρχηγέ τοῦ Γ.Ε.Α.
Κύριοι Ἀρχηγοί τῆς Ἀστυνομίας, τοῦ Λιμενικοῦ καί
τῆς Πυροσβεστικῆς,
Κύριοι Δικαστικοί, Κύριοι Πρυτάνεις, Κύριοι Ἐκπαιδευτικοί,
Κύριοι Ἐκπρόσωποι τοῦ Τύπου, καί
ἅπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί καί
εὐλαβέστατοι ἱερεῖς τῆς Θεσσαλονίκης καί ἐπισκέπται.

Μέσα ἀπό τό κέντρο τοῦ μεγαλοπρεποῦς, τοῦ παλαιφάτου ἱστορικοῦ τούτου Μνημείου, τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ ἀγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλύτου, τοῦ αἱματοβαφοῦς τούτου σεμνώματος τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας στή Θεσσαλονίκη, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί τῶν ἀκριτικῶν συνόρων τῆς Μακεδονίας, ἀλλά καί ἐπισκέπται ἐκ τῆς Ἀτικῆς, ἐκ τῆς Θράκης καί τῆς Ἡπείρου, καί τῶν Ἑλληνικῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἔχοντες πρῶτον τῆ τάξει καί τῆ τιμῇ Ἑσᾶς, ἐξοχώτατε κύριε Πρόεδρε τῆς Ἑλ-

λνικῆς Δημοκρατίας, ὅλοι μαζί ἀπ’ ἐδῶ ἀπευθύνομε ἐγκάρδιο χαιρετισμό εἰρήνης καί φιλαλληλίας πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ **Ἕλληνες** ὁμογενεῖς ἀδελφούς μας. Πρὸς δέ τοὺς γείτονές μας λαοὺς ἀπλώνομε τὰ χέρια μας γιὰ φιλία καί συνεργασία, ὑπὸ τοὺς ὅρους πού καθορίζει ἡ ἱστορία, καί μέ βάση τίς διεθνεῖς συνθήκες, τίς ἀρχές τῆς δημοκρατίας, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης, πού εἶναι τὰ στηρίγματα τῶν εὐνοουμένων **Κρατῶν**.

Κύριε **Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι**, κύριοι **πολιτικοί** καί **στρατιωτικοί** παράγοντες τῆς **Χώρας**, μέ τὴν εὐσεβόφρονα προσήλωσή μας στὴν ἀρετή, στὴν ἀγιότητα καί στὴ γενναιότητα τοῦ **Ἑλλνος** καί **Χριστιανοῦ** ἀξιωματικοῦ **Δημητρίου** καί τῶν μαθητῶν του **Νέστορος** καί **Λούππου**, ἐδῶ στὴ **Θεσσαλονίκη**, τοῦτη ἡ στιγμή παρακινεῖ τὸν νοῦν καί ἐκτυλίσσει τίς σελίδες τῆς ἱστορίας γιὰ νὰ θυμηθοῦμε:

1. Τοὺς ἠρωϊκοὺς προγόνους μας τῶν κλασσικῶν χρόνων, τοὺς μεγαλοურγούς αὐτοὺς τῆς φιλοσοφίας, τῆς ποιήσεως, τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς φιλοπατρίας, τοῦ ἀθλητισμοῦ καί τῶν πολεμικῶν ἀνδραγαθημάτων, πού δέν παρέλειπαν νὰ διαφωνοῦν καί νὰ ἐρίζουν μεταξύ των, ἀσθενές ἰδίωμα πού ἐκληρονομήσαμε καί βιώνομε οἱ **Ἕλληνες** μέχρι σήμερα, σέ ἐπιβεβαίωση τῆς ἐθνικῆς καταγωγῆς μας ἀπὸ ἐκείνους. Τό λίκνο τοῦ εἰδωλολατρικοῦ δωδεκαθέου τῶν **Ἑλλήνων** στὴν κορυφή τοῦ **Ὀλύμπου**, τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους τῆς **Μακεδονίας** μας, καί οἱ ἀγῶνες τῆς **Ὀλυμπίας** εἶναι ἡ θρησκευτικὴ καί ἡ ἐθνικὴ ταυτότητα τῶν **Ἑλλήνων**, τῆς **Σπάρτης**, τῶν **Ἀθηνῶν**, τῆς **Βοιωτίας** καί τῆς **Μακεδονίας** μας. Αὐτὴν τὴν ταυτότητα οὐδεὶς δύναται νὰ τὴν ἀμφισβητήσει. Οἱ **Φίλιπποι**, ὁ **Μέγας Ἀλέξανδρος** καί οἱ ἐπίγονοι εἶναι οἱ δικοὶ μας ἀναμφισβήτητοι πρόγονοι, μέ τὴν ἴδια γλῶσσα, τὴν ἴδια τότε θρησκεία, τὰ ἴδια ἐκπολιτιστικὰ γνωρίσματα.

2. Στοὺς χρόνους τῆς παρακμῆς τοῦ **Ἑλληνισμοῦ** ἤλθε διεκδικητὴς καί κατακτητὴς ἀπὸ τὴν **Δύση** τὸ **Ῥωμαϊκὸ κράτος**. Πέραν ἀπὸ τὸ **Ῥωμαϊκὸ Δίκαιο** δέν ἀφῆκε ἄλλα δείγματα πολιτισμοῦ, ἐνῶ οἱ τρεῖς πρῶτοι μετὰ **Χριστόν** αἰῶνες ἐβάφτηκαν ἀπὸ τὸ ἀθῶο αἷμα τῶν **Χριστιανῶν μαρτύρων**. Τό ἔτος **306 μ.Χ.** ἐμαρτύρησε ἀπὸ τὴν **Ῥωμαϊκὴ ἐξουσία**, ἐδῶ σέ τοῦτο τὸν τόπο, στὴν ἴδια του τὴν πατρίδα, τὴν **Θεσσαλονίκη**, ὁ ἅγιος **Δημήτριος**, ὁ μεγαλομάρτυς καί μυροβλύτης. Σέ ἑκατομμύρια ἀναβιβάζονται οἱ μάρτυρες **Χριστιανοί** κατὰ τὴν περίοδο τῶν διωγμῶν, ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες.

3. Μέ τὴν ἴδρυση τοῦ **Ἀνατολικοῦ Κράτους** καί τὴν δόξα τῆς **Κωνσταντινουπόλεως**, ἡ Ῥωμαϊκὴ κυριαρχία κατέπεσε. Ὁ **Ἑλληνισμὸς** καί ὁ **Χριστιανισμὸς** ὡς **Ἐκκλησία** μετὰ ἀπὸ κάποιες δυσκολίες συνεμάχησαν πλήρως, καί ἡ εἰρηνικὴ ἐπικράτηση τοῦ **Ἑλληνοχριστιανικοῦ** πολιτισμοῦ ἀνέδειξε τὸ θαῦμα τοῦ **Βυζαντίου** ἐπὶ χίλια χρόνια. Ἡ ἄφιξη τῶν σλαυικῶν καί ἄλλων φυλῶν, ἔθεσαν ὑπὸ δοκιμασία τὴν **Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία**, ἡ ὁποία ἐδοκι-

μάσθη καί δι' ἄλλους λόγους μετά ἀπό βίου ἔνδοξο ἐπί ἑκατοντάδες χρόνια. Ἡ πόλη μας, ἡ ἔνδοξη καί πολυπόθητη ἀπό πολλούς ἐπιδρομεῖς, ἐκράτησε μέχρι τό **1430**, ὅταν ὑπέκυψε στίς ἐπιδρομές τῶν **Τούρκων** τοῦ **Ἰσλάμ**. Τούτη ἡ πόλη μας ἐκράτησε ἀνά τοὺς αἰῶνες τόν ἑλληνοχριστιανικό χαρακτήρα της, μέ τήν δύναμη τοῦ **Χριστοῦ** καί τήν εὐλογία τοῦ ἁγίου **Δημητρίου**.

4. Ὁ ἡρωϊκός **Μακεδονικός ἀγώνας**, μέ τοὺς ἥρωες ἐντοπίους **Μακεδονομάχους** καί πολλούς ἄλλους συμπατριῶτες ἀπό **Κρήτη**, **Μωριά**, **Στερεά Ἑλλάδα** καί ὅλην τήν **Πατρίδα**, ἐπολέμησαν γιά τήν **Μακεδονία** μας. Καί ἔγραψαν σελίδες δόξης καί φιλοπατρίας μέχρις ὅτου κατά τήν **26η Ὀκτωβρίου τοῦ 1912**, ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ ἁγίου **Δημητρίου**, τὰ **Ἑλληνικά Στρατεύματα** μπῆκαν ἐλευθερωταί στή **Θεσσαλονίκη** καί παρέλαβαν τήν πόλη ἀπό τοὺς κατακτητές. Σύμπτωση ἡ ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλονίκης μέ τήν ἑορτή τοῦ ἁγίου **Δημητρίου** θά ποῦν οἱ ὀρθολογισταί καί οἱ ὀλιγόπιστοι. Θαῦμα τοῦ ἁγίου θά διακηρύξουν οἱ **Χριστιανοί**. Καί μέ τό δίκιο τους. Ἐπειδή κατά τήν ἁγία **Γραφή** «αὕτη ἐστίν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α΄ Ἰωάν. 5,4).

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,
Σεβασμιώτατοι καί λοιποί προσκεκλημένοι.

Καλῶς ἤλθατε στήν καρδιά τῆς **Μακεδονίας** καί **Σᾶς** εὐχαριστοῦμε πού εἴσθε μαζί μας σήμερα στήν ἑορτή τῶν **Ἐλευθερίων τῆς Θεσσαλονίκης** καί στή μνήμη τοῦ ἁγίου **Δημητρίου**. Ἐμεῖς δέν παύομε νά προσευχώμεθα γιά **Σᾶς** καί γιά ὅλους τοὺς Ἕλληνες.

Ἄλλά εἶναι ἀνάγκη νά ὑπομνήσωμε μέ ἀγάπη πρὸς ὠρισμένους ἀδελφούς πού γράφουν καί ὀμιλοῦν δημόσια γιά τοὺς Ἕλληνες τῶν ἀκριτικῶν συνόρων.

1. Ἡ φιλοπατρία δέν εἶναι ἐθνικισμός. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν, ἄς διαβάσουν **Πλάτωνα**.

2. Ἡ εἰρηνική συμβολή στήν ἐπίλυση τῶν ἐθνικῶν μας θεμάτων, δέν εἶναι πολιτική. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν, ἄς διαβάσουν **Θουκυδίδη**.

3. Ἡ μνήμη, ὁ σεβασμός καί ἡ τιμή πρὸς τοὺς ἥρωες προγόνους μας, πού μᾶς χάρισαν ἐλεύθερη πατρίδα, δέν εἶναι προγονοπληξία. Ἄν διαφωνοῦν μερικοί, ἄς μελετήσουν τήν ἱστορία τοῦ **Ἰσλάμ** τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, καί πρὸ πάντων τήν Ἁγία **Γραφή**.

4. Ὁ σεβασμός πρὸς τίς παραδόσεις μας καί τὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ μακραίωνος πολιτισμοῦ μας θά μᾶς κρατήσουν ἰσχυροὺς μέσα στήν **Εὐρωπαϊκή οἰκογένεια**. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν, ἄς μελετήσουν συγχρόνους **Εὐρωπαίους διανοουμένους**, πῶς γράφουν γιά τὰ Ἕθνη τους.

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων,
 Νεαπόλεως & Θάσου κ. Στεφάνου
 κατὰ τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν του
 (8-10-2017 – Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης)

«Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν» (Ἰω. 15, 16).

*Παναγιώτατε, Πάτερ καὶ Δέσποτα, Μητροπολίτα Θεσσαλονίκης,
 Κύριέ μοι, κύριε Ἄνθιμε,*

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας, Μήλου καὶ Μυκόνου Κύριέ μοι, Κύριε Δωρόθεε, Ἀντιπρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεῖμον, τοποτηρητὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου,

---

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
 ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ
 ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Τῆ 26ῆ Ὀκτωβρίου 2017

συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 3

5. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὁ Ἑλληνισμός, ὡς συνταιριασμένες, ἀνεπανάληπτες ἀξίες, διασφαλίζουν στοὺς λαοὺς τὴν ἐλευθερία, τὴν ἀξιοπρέπεια, τὴν εὐθύνη τοῦ πολίτη καὶ τὴν κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Ἄν κάποιοι διαφωνοῦν, ἅς μελετήσουν τὴν ἱστορία τῶν ὀρθοδόξων Βαλκανικῶν Κρατῶν, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τῆς Ὁρθοδόξου Ῥωσίας.

Ἦπ' αὐτές τίς προϋποθέσεις, ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ «κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγνηγερμένον ἐκ νεκρῶν» (Β' Τιμ. 2,8) κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, καὶ διαλαλοῦμε **per terra per mare** ὅτι θὰ μείνωμε ἀνύστακτοὶ φύλακες τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ μας πολιτισμοῦ καὶ ὑπερασπισταὶ ἀσυμβίβαστοι τῶν δικαίων τῆς πατρίδος μας, τῆς Ἑλλάδος μας.

Μέ τὴν χάρη τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Πολιούχου τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ καὶ Μυροβλύτου καὶ Μεγαλομάρτυρος τῆς παγκοσμίου Ὁρθοδοξίας ἐπικαλούμεθα τὸν ἐν Τριάδι Ἄγιον Θεὸν νά χαρίζῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μας, εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς ὅλους τοὺς Λαοὺς τῆς Γῆς τὴν εἰρήνη, τὴν ἀμοιβαία ἀγάπη, τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν πανανθρώπινη καταξίωση.

Χρόνια πολλὰ εἰς ὅλους, εἰρηνικά καὶ δημιουργικά.

*Σεβασμιώτατοι & Θεοφιλέστατοι ἄγιοι Ἀρχιερεῖς,
Τίμιο Πρεσβυτέριο, Χριστοῦ Διακονία, Ὅσιολογιώτατοι Μοναχοί καί Μονα-
χαί,*

*Ἀξιότιμοι Ἄρχοντες τοῦ τόπου μας καί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων,
Νεαπόλεως καί Θάσου,*

Εὐλαβέστατο Ἐκκλησίασμα,

Μέ τούς παραπάνω λόγους του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁμιλῶντας πρὸς τούς ἀγαπημένους του μαθητές λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν Σταυρική Θυσία του γιὰ τὴν σωτηρία μας, ἐκφράζει τὴν μεγάλη αὐτῆ ἀλήθεια χάριν τῆς ὁποίας ἡ ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνά τούς αἰῶνες βιώνει τό μέγιστο μυστήριο τῆς Ἱερωσύνης τό ὁποῖο ἀναδεικνύει γνησίους ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου του καί τῆς δωρεᾶς τῆς Χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς τούς ἀνθρώπους καί ὅλο τόν κόσμο. Καί εἶναι συγκλονιστικό τό γεγονός ὅτι ὁ τῆς πίστεως ἀρχηγός καί τελειωτής Ἰησοῦς (Ἐβρ. 12,2) ἐπιλέγει τούς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας μας, μέ τρόπο θαυμαστό καί μεγαλειώδη μέσα στό ἄκτιστο Φῶς τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Εὐρισκόμενος καί ἐγώ ὁ ἐλάχιστος ἐνώπιόν σας, ἀδυνατῶ ἀνθρωπίνως νά ἐννοήσω τό μέγεθος τοῦ συμποσίου καί τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐπίσης καί τὴν πνευματική ἀξία τῆς ὑψίστης τιμῆς καί χάριτος τοῦ τρίτου βαθμοῦ τῆς Ἱερωσύνης, ἡ ὁποία μοῦ προσφέρεται πλουσίως, καί ἀνελλιπῶς σήμε-
ρα, ἐντός τοῦ πανσέπτου αὐτοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ πολιούχου μας ἁγίου Δημητρίου, ἀπὸ ὅλους σᾶς, τούς Ἱεράρχες καί εὐλαβεῖς Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας μας, μέ προ-
εξάρχοντα τόν γεραρό, πανσέβαστο, ἀγωνιζόμενο καί νυχθημερόν πάσχοντα ὑπέρ
τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως ἀλλά καί ὑπέρ τῆς βασανισμένης Πα-
τριδος μας, τόν Ἐπίσκοπο τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, τόν Παναγιώτατο Μητρο-
πολίτη τῆς ἁγιοτόκου καί περιλάμπρου Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμο, τόν καί σεπτὸ
γέροντά μου. Καί μοῦ προσφέρεται αὐτῆ ἡ μεγίστη τιμὴ μετὰ ἀπὸ τὴν πρό δύο
ἡμερῶν ἐκλογή μου ὡς ἐπισκόπου καί μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς καί ἀποστολικῆς
Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου, μέ τὴν τιμία καί κανονική ψήφο,
τὴν προτροπή καί τὴν εὐλογία ὄλων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καί ἁγίων
Ἱεραρχῶν τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν πεφωτισμένη προεδρεία καί τὴν ἀγωνιζομένη σε-
πτῆ παρουσία τοῦ Προέδρου αὐτῆς καί Πρωθιεράρχου Μακαριωτάτου Ἀρχιεπι-
σκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, πρὸς τόν ὁποῖο καί βεβαίως
καί εἰλικρινῶς ἐκφράζω τὴν βαθεῖα εὐγνωμοσύνη μου καί τίς υἱικές μου εὐχαρι-
στίες καί ὑποβάλλω τὴν ἀφοσίωσίν μου. Ἐπίσης, ὑποβάλλω τόν βαθύτατό μου σε-
βασμὸ καί τὴν υἱική μου ἐν Χριστῷ ἀγάπη στόν Παναγιώτατο Οἰκουμενικό μας
Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο πού ἀγωνίζεται νυχθημερόν γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καί
τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Καί ἐπειδή πιστεύω ἀκράδαντα καί ὁμολογῶ ὅτι καί ἐμένα τόν ἐλάχιστο μέ ἐδιάλεξε ὁ Θεός μέ τρόπο θαυμαστό, παρ' ὅλη τήν ἀναξιότητά μου ἀπό τούς χρόνους τῆς νεότητός μου, ἀναρωτιέμαι,

ἐάν θά προχωρήσω καί θά βαδίσω ἰκανῶς, κοπιωδῶς καί μετ' αὐταπαρνήσεως διά νά μεταφέρω τόν καρπό τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τήν ἀγάπη, τήν χαρά, τήν εἰρήνη, τήν μακροθυμία, τήν καλωσύνη, τήν ἀγαθότητα, τήν πίστη, τήν πραότητα, τήν ἐγκράτεια καί τήν δικαιοσύνη (πρβλ. Γαλ. 5, 22),

ἐάν ὁ ταπεινός καί ἰδικός μου εὐτελής καρπός τῆς πνευματικῆς ἐργασίας μου διά τό ποιόνιο, τόν ἱερό κληρο καί τόν εὐσεβῆ λαό τῆς εὐλογημένης καί ἁγιασμένης γῆς τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Φιλίππων, τῆς Νεαπόλεως καί τῆς Θάσσου, τήν ὁποία ἴδρυσε ὁ ἅγιος Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, θά παραμείνη εὐθαλής, γλυκύς καί εὐχυμος χάριν τῆς ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων,

καί ἐάν θά ἔχω τό δικαίωμα νά ἐκζητήσω ὁ,τιδήποτε ἀπό τόν ἐπουράνιο Πατέρα στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ χάριν τοῦ ἀπολωλὸτος προβάτου.

Παρ' ὅλα αὐτά ἐλπίζω στήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ καί στήν ἀνεξικακία του, στήν εὐσπλαγχνία καί τήν μακροθυμία του, στήν ἀγάπη του καί τήν προστασία του. Γνωρίζω ὅτι δέν θά μέ ἀφήσῃ μόνο στόν εὐλογημένο αὐτό νέο δρόμο τῆς ζωῆς μου χάριν τῆς σωτηρίας ψυχῶν.

Παραμένω ἐνεός καί σιωπηλός, ἀδαής καί ἀφανής ἐνώπιον τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, κατά τήν φοβερή ἐκείνη στιγμή τῆς προδοσίας τοῦ Ἰούδα, καί ἀγωνιῶ γιά τό πῶς θά μπορούσα νά πράξω καί νά ἀγωνισθῶ προκειμένου νά σταματήσω μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ τήν πώση καί τήν συντριβή κάθε ἀνθρωπίνης ψυχῆς γιά τήν ὁποία ἀπέθανε καί ἀνέστη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός καί τήν ὁποία μοῦ ἀναθέτει σήμερα διά βίου ὁ σώσας τό ἀπολωλός. Εἶθε ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἡ πάντοτε τά ἀσθενῆ θεραπεύουσα καί τά ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα νά μή μέ ἐγκαταλείψῃ ἔνεκα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καί ἀναξιότητός μου στόν νέο καί δυσκολώτερο ἀγῶνα μου, γιά τό ποιόνιο τό ὁποῖο μοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Χριστός.

Σήμερα καταθέτω ἐνώπιον ὄλων σας τήν συνείδησή μου, ἀγαπητοί πατέρες καί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, γιά τίς ἀγωνίες μου, τίς σκέψεις μου, καί τίς προσευχές μου, πού ἐπί τόσα ἔτη τῆς ἱερατικῆς μου διακονίας ἔζησα γιά τόν ἀδύναμο ἄνθρωπο, τόν ἀναξιοπαθοῦντα ἀδελφό, τόν ἐμπερίστατο γέροντα καί πληγωμένο φίλο, τόν ἐξαρτημένο νέο, γιά τό ξεχασμένο πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου, μέσα σέ μιά κοινωνία πού ὅλα τά καλά τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ κλυδωνίζονται καί πολεμοῦνται ποικιλοτρόπως. Ὅλους αὐτούς τούς ἔχω σήμερα μαζί μου, καί ἐκείνους πού εὐρίσκονται στόν οὐρανό καί ἐκείνους πού ἀγωνίζονται μέσα στόν δύσκολο δρόμο τῆς ζωῆς τους.

Οἱ ἱερές αὐτές στιγμές πού βιώνω μέ τρόπο μοναδικό σήμερα μέ προκαλοῦν καί μέ ἀνακαλοῦν σέ προσκλητήριο συνεχοῦς προσευχῆς, εὐχαριστίας καί ἀπείρου εὐγνώμοσύνης πρός τόν ἅγιο Τριαδικό Θεό, γιά τήν προστασία του καί τίς πολλαπλές εὐεργεσίες του, πού μέ ἀξίωσε ἀπό τά νεανικά μου χρόνια νά ζήσω

στιγμές εὐλογημένες καὶ δυνατές μέσα στήν ἁγία μας Ἐκκλησία, στήν λειτουργική της ζωή καὶ παρουσία στίς ἐκκλησίες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἀλλά καὶ ὅλων τῶν ἱερῶν Ναῶν μας.

Μνημονεύω καὶ εὐχαριστῶ μέ βαθύτατο σεβασμό, υἱική ἐν Χριστῷ ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο, τόν Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ σεπτό προκαθήμενο τῆς Αὐτοκεφάλου καὶ Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλους τούς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς τούς συγκροτοῦντας τό Σεπτόν Σῶμα αὐτῆς.

Ἰδιαιτέρως καὶ μετ' εὐλαβείας πολλῆς ὑποβάλλω τήν βαθυτάτη εὐγνωμοσύνη μου στόν ποδηγέτη καὶ πνευματικό Πατέρα τῆς πολυανθρώπου, ἁγιοτόκου καὶ συμβασιλευούσης Θεσσαλονίκης, Παναγιώτατο Μητροπολίτη αὐτῆς κ. Ἄνθιμο, ὁ ὁποῖος μέ τήν πατρική ἀγάπη καὶ εὐλογία του μοῦ προσέφερε τήν ἐμπιστοσύνη του στή διοίκηση τῆς ἐκκλησίας μας καὶ στήν διακονία τοῦ εὐλογημένου λαοῦ μας. Ὁ Θεός διά πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ ὅλων τῶν Θεσσαλονικέων ἁγίων νά τοῦ χαρίζη δύναμη καὶ ὑγεία γιά νά ποιμαίνη τήν Ἐκκλησία μας ἐπί ἔτη πολλά καὶ εὐλογημένα, χάριν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἀγαπημένης μας πατρίδος τῆς Ἑλλάδος.

Εὐχαριστῶ ἐξόχως τούς εὐσεβεῖς ἄρχοντες τῆς Θεσσαλονίκης πού εὐρίσκονται ἐδῶ καὶ συγγαίρω μαζί τους, ὅπως ἐπίσης εὐχαριστῶ τόν ἱερό Κλῆρο, τούς μοναχούς καὶ τίς μοναχές, τούς εὐσεβεῖς ἄρχοντες καὶ τόν θεοφιλή λαό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου πού σήμερα εὐρίσκονται ἐδῶ μαζί μας καὶ προσεύχονται γιά τήν ταπεινότητά μου. Πρὸς τούς ἀγαπητούς συμπρεσβυτέρους μου καὶ τούς λαϊκούς συνεργάτες μου, μέ τούς ὁποίους ἔζησα καὶ ἐργάστηκα συνεχῶς ἐπί 33 ἔτη ἀπευθύνω λόγους φιλαδελφείας καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ τούς παρακαλῶ νά εὐχῶνται γιά τήν νέα, πολυεϋθνη καὶ κοπιαστική πορεία μου. Στά πολυάριθμα πνευματικά μου τέκνα, τίς πολυπληθεῖς οικογένειές τους καὶ τά μικρά παιδιά τους χαρίζω τήν προσευχή μου καὶ ἱκετεύω τόν φιλόανθρωπο Θεό νά τοῦς δίδῃ δύναμη στόν πνευματικό τους ἀγῶνα γιά νά μὴ ξεχάσουν ποτέ ὅτι ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία εἶναι ἡ μητέρα μας καὶ ἡ ζωή μας. Εὐχαριστῶ ἐπίσης καὶ προσεύχομαι γιά ὅλους ὄσους, κληρικούς καὶ λαϊκούς, προσκνηντές καὶ προσευχομένους, μικρούς καὶ μεγάλους, ἦλθαν γιά νά κάμουν μία προσευχή στήν εὐλογημένη καὶ δύσκολη αὐτή στιγμή τῆς ζωῆς μου, σήμερα, ἐδῶ στήν ἐκκλησία μας, γιά ἐμένα τόν ἀνάξιο.

Μέ δάκρυα εὐγνωμοσύνης καὶ προσευχῆς ἀνάβω κερὶ στοὺς τάφους τῶν ἀειμνήστων προγόνων μου στήν ἀλησμόνητη Μικρὰ Ἀσία, στοὺς τάφους τῶν πάππων, καὶ τῶν γονέων μου στήν πόλη τῆς Καβάλας καὶ τῶν πλησίον περιοχῶν της. Ἀνάβω κερὶ εὐγνωμοσύνης καὶ προσευχῆς στόν μακαριστό Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κυρό Παντελεήμονα τόν Β', ὁ ὁποῖος μοῦ ἐχάρισε τούς δύο βαθμούς τῆς ἱερω-

Προσφώνηση επί τῆ ἀφίξει στή Θεσσαλονίκη τῆς ἁγίας Εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Κανάλας

Ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. ΔΩΡΟΘΕΟΥ

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἡ περίπυστος ἱερά εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Κανάλας, ἡ εὐρεθεῖσα στό «κανάλι» τῆς ὁμώνυμης πευκόφυτης χερσονήσου στό νησί τῆς Κύθνου, ἀπό τό ὁποῖο ὁ εὐσεβής λαός της τῆς προσέδωσε τό προσωνύμιο αὐτό, διέπλευσε θάλασσα, τό πολυκύμαντο Αἰγαῖο πέλαγος, δῶκε ξηρά, τή Στερεά Ἑλλάδα καί τή Θεσσαλία, συνοδευομένη ὑπό τῆς ἐλαχιστότητός μας, τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Κύθνου κ. Κωνσταντίνου Φιλίππαιου καί τοῦ Δημοτικοῦ Συμβούλου κ. Ν. Μπουρίτη, καί, ἀπό τό ὁμώνυμο Προσκύνημά της, τοῦ ὁποῖου ἐπαξίως προΐσταται ὁ Πρωτοπρ. Κωνστ. Γονίδης, Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Κύθνου, ἔφθασε ἐδῶ, στήν εὐλογημένη καί ἁγιοτόκο Μακεδονία, καί

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλίππων,
Νεαπόλεως & Θάσου κ. Στεφάνου
κατά τήν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν του
(8-10-2017 – Ἱ. Ν. Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης)

συνέχεια ἀπό τήν σελίδα 7

σύνης, καί μοῦ ἐδίδαξε τήν ἀγάπη πρός τήν Ὁρθοδοξία καί τήν Πατρίδα μας τήν Ἑλλάδα. Ἀνάβω κερὶ στόν μακαριστό προκάτοχό μου κυρὸ Προκόπιο, ὁ ὁποῖος ἐπὶ 43 ἔτη ὑπηρετήσε καί διηκόνησε κατά τήν ἐντολή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τό εὐσεβές ποίμνιο τῆς Ἀποστολικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου μετὰ θεοφιλίας, ἀγάπης Χριστοῦ καί συνεχοῦς προσφορᾶς πρός ὅλους. Ἐπίσης μνημονεύω μέ εὐγνωμοσύνη τόν ἀείμνηστο πνευματικό μου πατέρα, τόν λειτουργιολόγο πρωτοπρεσβύτερο Κωνσταντῖνο Παπαγιάννη.

Καί νῦν, Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι, Θεοφιλέστατοι καί εὐλαβέστατοι πατέρες καί ἀδελφοί, δεηθῆτε ὑπέρ ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου κατά τήν εἰς Ἐπίσκοπο χειροτονία μου, διότι ἔφθασε ἡδη ὁ καιρός τῆς ὑποταγῆς μου στό θέλημα τοῦ Κυρίου, τῆς ἀναστροφῆς μου μέ τά ἅγια τῶν ἁγίων, τῆς διακονίας μου στόν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, τῆς ταπεινώσεώς μου ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ, τῆς ἀναβάσεώς μου στόν Γολγοθᾶ του, τῆς εἰσόδου μου στόν φοβερό αὐτό τόπο, στόν οἶκο τοῦ Θεοῦ πού εἶναι ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ... λύσας οὖν τό ὑπόδημα τῶν ποδῶν μου προσκυνῶ εἰς τόν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες Κυρίου καί ἐκζητῶ τό ἄπειρον ἔλεός του καί τήν πολλήν του συγκατάβασιν διά τήν ἀναξιότητά μου. Ἴδου ὁ δοῦλος Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ῥῆμά σου· ἀμήν!

ἐνθρονίζεται τώρα, διά τῶν χειρῶν Σας, στόν περικαλλῆ αὐτό καί ἱστορικό Ναό τοῦ Πολιούχου καί Ἐλευθερωτοῦ τῆς πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.

Καί δέν ἦρθε μόνη Της!

Τή συνόδευσε ἔφιππος ὁ Ἅγιος Δημήτριος, διά τῆς ἁγίας εἰκόνας του, ἡ ὁποία εὐρέθη στή Σύρο δι' ὀράματος τήν 25ῃ Μαΐου 1936 ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἀοιδίμου καί ἁγίου Προκατόχου μας Μητροπολίτη Σύρου Φιλαρέτου Ἰωαννίδη, τοῦ ἀπό Σικάγου, καί ἡ ὁποία γιά πρώτη φορά ἀπό τῆς εὐρέσεώς της ἐξέρχεται ἐκ τῆς νήσου Σύρου.

Ἡ ἄφιξη τῆς ἁγίας εἰκόνας τῆς Παναγίας, τῆς ἐπιλεγομένης «Κανάλας», στή Θεσσαλονίκη ἐπί τῆ ἑορτῆ τοῦ Πολιούχου της καί τῶν Ἐλευθερίων της δέν εἶναι τυχαῖο γεγονός, διότι ὅλα τά κατεργάζεται καί ἐξυφαίνει τό χέρι τοῦ Θεοῦ!

Ἐπάρχει διήγηση θαυμαστή, τήν ὁποία ἔχει καταγράψει ὁ Νάξιος λογοτέχνης καί λαογράφος Νίκος Κεφαλληνιάδης στό Βιβλίον του «**Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ**», στό ὁποῖο αὐτολεξεῖ ἀναφέρεται:

«Τή νύκτα τῆς παραμονῆς τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπό τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, 25 Ὀκτωβρίου 1912, ἡ νεωκόρος τῆς Παναγίας τῆς Κανάλας, ἡ ὁποία ὀνομάζετο Χρυσώ, τό βράδυ, ἀφοῦ τελείωσε τά καθήκοντά της πρός τήν ἐκκλησία καί ἐπήγαινε νά κοιμηθεῖ, ἄκουσε μιᾶ γυναικεία φωνή νά τήν καλεῖ μέ τό ὄνομά της καί νά τῆς λέει:

– Χρυσώ, σήκω, τό καντήλι ἔσβησε.

– Ποιά εἶσαι καί τί σοῦ συμβαίνει;

Ἡ φωνή, ὅμως, ἐπαναλαμβάνει τά ἴδια λόγια γιά δεύτερη φορά καί τήν καλεῖ νά πάει στήν ἐκκλησία νά τακτοποιήσει τό καντήλι.

– Ἐγώ φεύγω, συνέχισε ἡ φωνή, γιατί αὐτή τή στιγμή τά παιδιά μας μέ καλοῦν νά πάω νά τοῦς βοηθήσω.

Τότε ἡ ἐκκλησάρισσα κατάλαβε ὅτι ἦταν ἡ φωνή τῆς Παναγίας. Πῆγε στήν ἐκκλησία, βρῆκε πράγματι τό καντήλι σβησμένο καί μέ πολύ τρόμο διαπίστωσε ὅτι ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας ἔλειπε ἀπό τή θέση της.

Μέ τό χάραμα, πῆρε τό ραβδί της καί ξεκίνησε γιά τή Δρουπίδα, νά εἰδοποιήσει τόν παπά. Ὁ πρῶτος διαβάτης τή γύρισε πίσω καί ἔτρεξε ὁ ἴδιος κι ἔκανε γνωστό στόν παπά καί στούς συγχωριανούς τά νέα καί ὅλοι μαζί κατέβηκαν στήν Κανάλα, ἡ ὁποία ἀπέχει μιᾶ ὥρα ἀπό τή Δρουπίδα, γιά νά εὐχαριστήσουν τήν Παναγία.

Περί τήν 11ην πρωινήν, ἐνῶ ὅλοι εὐχαριστοῦσαν τήν Ὑπέρομαχον Στρατηγόν, ἐπῆγε τρέχοντας ὁ ταχυδρόμος τοῦ χωριοῦ καί ἔφερε τήν εἶδηση ὅτι ἐπῆραμε τή Θεσσαλονίκη. Ὅπως δέ ἐπληροφορήθη ἀπό τήν Κύθνο, πρώτη εἰσῆλθε εἰς τήν Θεσσαλονικίην ἡ Μεραρχία τῶν Κυκλαδιτῶν, τήν ὁποία ὁ Βα-

σιλεύς Κωνσταντῖνος εἶχε ὀνομάσει «σιδηρᾶν Μεραρχίαν», ὁ δὲ πρῶτος Ἀξιωματικός, πού εἰσιῆλθε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἦταν ὁ ἐκ Δρυοπίδος Κύθνου καταγόμενος Κωστής Μανωλικίδης».

Καί τότε μὲν ἡ Παναγία ἄφησε σβηστό τό καντήλι στήν Κανάλα καί ἦρθε στή Θεσσαλονίκη, γιά νά ἀνάψει στήν καρδιά τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν τή φλόγα γιά τὴν ἀπελευθέρωση τῆς συμβασιλευούσης πόλεως καί τῆς Μακεδονίας, σήμερα δὲ ἐπανέρχεται, γιά νά θαυμάσει αὐτὴ τὴν πόλη, μέ τὰ μνημεῖα τῆς, τοὺς Ναοὺς τῆς, τὸν πολιτισμὸ τῆς καί τό δυναμικὸ παρὸν τῆς καί νά ἀνάψει στήν καρδιά τῶν εὐγενῶν κατοίκων τῆς τὴ φλόγα γιά ἀκόμη περισσότερη πρόοδο καί δημιουργία.

Ἐνθρονίζεται δέ, δοξολογικῇ δεήσει, σήμερα, ἡμέρα μνήμης τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται καί «*Εὐαγγελιστὴς τῆς Παναγίας*», γιὰτὴν περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐαγγελιστὲς περιγράφει λεπτομέρειες καί παρέχει πολὺτιμες πληροφορίες γιά τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο στήν ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου του.

Συγκεκριμένα, ἔχει αὐτὸς μόνος διασώσει τὴν ἀφήγησι περὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (Λουκ. 1,26-38) καί τὴν ἐπίσκεψι τῆς Παναγίας στήν Ἐλισάβετ, μητέρα τοῦ Τιμίου Προδρομοῦ, σκιρτήσαντος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, διασώζοντας καί τὸν μεταξὺ τοὺς διάλογο, σπὸν ὁποῖο περιέχεται ὁ δοξολογικός ὕμνος τῆς Θεοτόκου: «*Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον....*» (Λουκ. 1,46), καί ἀποθησαυρίζει τό θαυμασμὸ τῆς ἀνόνητης γυναίκας τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία ἀκούσασα τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἀναφωνεῖ μέ ἐνθουσιασμὸ: «*Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καί μαστοὶ οὓς ἐθήλασας!*» (Λουκ. 11,27).

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ, λοιπόν, καί καθόλου πιστεύουμε συμπτωματικά, οἱ ἱερέες εἰκόνες τῆς Παναγίας Κανάλας ἀπὸ τὴν Κύθνο καί τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀπὸ τὴ Σύρο ἐνθρονίζονται παρὰ τῇ πολυτίμῳ καί βαρυτίμῳ λάρνακι, στήν ὁποία φυλάσσονται τὰ ἱερά καί μυροβλύζοντα λείψανα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Σᾶς τίς ἐμπιστευόμεθα, Παναγιώτατε, ἕως τὴν 6η Νοεμβρίου, ὅτε καί θὰ ἐπανακάμψουν εἰς τὰ ἴδια, καί εὐχόμεθα νά ἀποτελέσουν αἰτία καί ἀφορμὴ ἁγιασμοῦ ψυχῶν καί σωμάτων τῶν χιλιάδων πιστῶν, οἱ ὁποῖοι κάθε χρόνο προσέρχονται νά τιμήσουν τὴ μνήμη τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, εὐλογοῦσες τὴ Συμβασιλεύουσα πόλη τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς ὁποίας ἐπαξίως Ἀρχιερατικῶς προΐστασθε, καί ἐπισκιάζουσες διὰ τῆς δοθείσης εἰς αὐτὰς Χάριτος τοὺς Θεσσαλονικεῖς, τοὺς προσκυνητὲς καί ἰδιαίτερος τίς νέες καί τοὺς νέους, ἀξιῶσιν δέ ὅλους, λυτρωθέντας ὡς τάχιστα τῶν περιβαλλόντων ἡμᾶς δεινῶν, νά ἀποδώσωμεν πρὸς τὴν Ὑπέρομαχον τοῦ Γένους μας Στρατηγόν, τὰ νικητήρια καί ἀναπέμφωμεν πρὸς Αὐτὴν τὰ εὐχαριστήρια!

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ

”Εχει κανείς συνείδηση;

ΣΗΜΕΡΑ είναι μιά ημέρα ντροπής για τή Βουλή. Σήμερα ή πλειοψηφία της πολιτικής τάξης ουσιαστικά παίρνει θέση υπέρ της μετατροπής της πατρίδας μας σέ απόπατο της Νέας Τάξης, όπου θά αποτελούν νόμο του κράτους ή ύβρις, ή περιφρόνηση της ίδιας της φύσεως και της βούλησης του Κυρίου.

ΑΛΛΑΓΗ φύλου μέ μιά δήλωση θέλουν εκείνοι πού αυτοδιαφημίζονται ως... προοδευτικοί, ενώ στην πραγματικότητα οδηγούν όλους μας πίσω και αλλού. Από τήν Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα μᾶς πηγαίνουν στην εποχή των ρωμαϊκών οργίων, στό Κολοσσαίο της παγκοσμιοποίησης, όπου θά ρίχνονται στά λιοντάρια των ΜΜΕ και της σάπιας διανόησης όσοι μιλούν τή γλώσσα της λογικής. Οί νομοθέτες απασχολούν τούς ανθρώπινους και τούς ύλικούς πόρους του κράτους για νά καλύπτουν μέ τήν τήβεννο της νομιμότητος διαστροφές και καταστάσεις πού ἄρρεσαν σέ προσωπικότητες ὅπως ὁ Νέρων, ὁ Καλιγούλας, ὁ Τιβέριος και ὁ Ἡλιογάβαλος.

ΑΠΟ ΤΑ ΝΥΧΙΑ τῶν ὀπλιτῶν της Νέας Τάξης δέν ξεφεύγουν οὔτε τά μικρά παιδιά, τά ὁποῖα οὐσιαστικά τά ὠθοῦν (ἐμμέσως πλήν σαφῶς) ἀπό τήν ἡλικία τῶν 15 ἐτῶν νά ἀλλάξουν φύλο. Ἡ τε-

χνική της ὑποβολῆς εἶναι ἀπλή: Ἡ πρόταση για τή νομιμοποίηση της ἀλλαγῆς φύλου ἀπό τά 15 ἔτη, μέσῳ μιάς ἀπλῆς δήλωσης, ἀποτελεῖ ἤδη μιά παρότρυνση ἀπό τήν πλευρά του κράτους πρὸς τούς ἐφήβους.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ, ἡ δαιμονοποίηση ὄσων ἀντιδρῶν μέ λέξεις και χαρακτηρισμούς στούς ὁποίους ἔχουν ἐπενδυθεῖ δεκαετίες προπαγάνδας (ρατσιστής, ἀναχρονιστής, ἀκροδεξιός, ὁμοφοβικός) κατατάσσει ὄσους ἔχουν ἀλλάξει φύλο ἢ ἀπλῶς τό προτείνουν στούς ἄλλους στην παρατάξη της... προόδου.

ΚΑΙ Η ΑΠΟΡΙΑ εἶναι τόσο ἀμείλικτη ὅσο ἡ αὐτονόητη ἀπάντησή της: ”Εχει κανείς ἐκεῖ μέσα συνείδηση;” Εχει καταλάβει σέ ποιό βάραθρο σέρνουν πατρίδα και λαό οἱ ἐχθροί της παράδοσης και οἱ ἀρνητές της ίδιας της βιολογίας; ”Ετοι τή θέλουν τήν Ελλάδα; Ἀδειανή ἀπό πολίτες και γεμάτη μέ ἕνα πληθυσμιακό μείγμα λαθρομεταναστῶν και... τρανσέξουαλ;

ΤΩΡΑ εἶναι ἡ ὥρα ὅλοι νά τοποθετηθοῦν. Ἐπώνυμα. ”Οχι μέ μισόλογα και κουτοπόνηρες ἀπουσίες.

ΟΠΟΙΟΣ δέν λάβει θέση εἶναι ἀπλά δειλός, ἀνάξιος της πατρίδας.

(ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, 10.10.17)

Τό τελευταῖο γράμμα τοῦ Παύλου Μελά στήν κόρη του

*Ντοκουμέντο - Ἡ σκέψις μας στούς Μακεδονομάχους,
ὄχι στούς μπολσεβίκους*

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ Τύπος βρίθει αὐ-
τές τίς ἡμέρες πολυσελίδων ἀφιε-
ρωμάτων γιά μία «ἐπανάσταση» πού
ἀπέτυχε. Ἐβδομήντα μόλις χρόνια ἄντε-
ξε ὁ ὑπαρκτός σοσιαλισμός πρὶν καταρ-
εῦσει ὑπὸ τό βάρος τῆς φτώχειας.

Ἡ δική μας σκέψις, ὅμως, εἶναι σή-
μερα προσηλωμένη στό Ἔθνος, ὄχι
στούς διεθμιστές. Στούς Μακεδονομά-
χους, ὄχι στούς μπολσεβίκους. Στόν
Παῦλο Μελά, ὁ ὁποῖος δολοφονήθηκε
στίς 13 Ὀκτωβρίου 1904, ὄχι στόν Λέ-
νιν. Γι' αὐτό καί τό πρωτοσέλιδό μας
εἶναι ἀφιερωμένο στόν μεγάλο αὐτόν
ἐθνικό ἥρωα ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τήν
βολή του καί πῆγε στήν ὑπόδουλη Μα-
κεδονία γιά νά ξεσηκώσει τούς ἀδελ-
φούς μας καί νά ἐπιτύχει τήν ἀπελευ-
θέρωσή της. Γιά νά μήν ξεχνᾶμε ὅτι δέν
ἔχουν περάσει αἰῶνες, «χθές» ἡ Μακε-
δονία ἦταν στά χέρια κατακτητῶν.

Ἡ «Ἐστία» σέ ἔνδειξη τιμῆς στόν
Μακεδονομάχο δημοσιεύει σήμερα
ένα μοναδικό ντοκουμέντο. Τήν τελευ-
ταία (ἄγνωστη) ἐπιστολή πού ἔστειλε
στήν κόρη του Ζωή ὁ Παῦλος Μελάς
στίς 29 Φεβρουαρίου 1904, μήνες πρὶν
ἀπό τήν δολοφονία του στά Στάτιστα.
Ἐπιστολή ἀπό τήν ὁποία προκύπτει
πὼς πιθανολογοῦσε ὅτι θά πέσει στήν
μάχη καί ἀποτελεῖ προσωπική παρα-
καταθήκη πρὸς τά παιδιά του. Ἡ
«Ἐστία» εὐχαριστεῖ τόν Πρόεδρο τοῦ
Συλλόγου Φίλων Παύλου Μελά «Μί-

κης Ζέξας» κ. Γ. Μελά ὁ ὁποῖος μᾶς
παρεχώρησε τήν ἐπιστολή ἀπό τό
ἀρχεῖο τῆς οἰκογενείας, καθὼς καί
τούς κ. Δ. Ἀγγελίδη (ἀντιπρόεδρο) καί
Μ. Παπαδόπουλο (γραμματεά).

Ἡ συγκινητική ἐπιστολή ἔχει ὡς
ἐξῆς:

«Ζωή μου κόρη μου

*Εἶσαι τώρα μικρούτσικη μόλις 5 1/2
ἐτῶν ἀγγελοῦδι, γλυκειά γλυκειά καί
λεπτή. Ἐγὼ εἶμαι γέρος 34 ἐτῶν καί
φεύγω μετ' ὀλίγας ὥρας διά τήν Μακε-
δονίαν ὅπως πολεμήσω ἐναντίον τῶν
Βουλγάρων οἱ ὁποῖοι δολοφονοῦν τούς
ἀδελφούς μας. Πρὶν φύγω θέλω νά σοῦ
γράψω αὐτό τό γράμμα διά νά τό δια-
βάσης ὅταν μεγαλώσης καί νά ἔχῃς
μίαν ἐνθύμησίν μου. Δέν ἔχω νά σοῦ
δώσω συμβουλᾶς διότι τελειότερον
ἀγγελοῦδι δέν εἶδον. Ἐχεις χάριν
πνεύματος καί σώματος. Εἶσαι λεπτο-
τάτη καί εὐαίσθητοτάτη καί ἐν ταῦτῳ
ἔχεις χαρακτῆρα καί θέλησιν ἰσχυρο-
τάτους. Ἡ εὐσυνειδησία σου εἶναι
ἐκτακτος ἐν γένει δέ ἔχεις ὅλα τά προ-
τερήματα τῆς καλῆς μητρός σου. Οὐδέ
ἀνησυχῶ διά τήν ἐπιμέλειάν σου διότι
ἀπό τώρα φαίνεται ἡ φιλομάθειά σου.*

*Σύ παρακαλῶ μόνον ἀγάπη μου
ὅταν μεγαλώσεις νά προσέχῃς ὀλίγον
τόν Μίκη μου. Εἶναι ζωηρός ὀλίγον
καί ἀγαπᾷ τά παιγνίδια. Ὅταν τόν
βλέπεις νά παραμελῇ τά μαθήματά του
νά τοῦ τά ὑπενθυμίξης καί νά τοῦ λέγῃς*

Σεπτέμβριος 2017

Πρός
τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμον
Εἰς Θεσσαλονίκην

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῶ ἀδελφέ,

Ἰερά καί εὐλογημένη ἡ ἐόρτιος ἡμέρα τῶν ὀνομαστηρίων ὑμῶν, καθίσταται ἀφορμή δοξολογίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἀναλογιζόμεθα τόν λόγο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὅτι «*κεφάλαιον ἐορτῆς μνήμη Θεοῦ*» καί χαίρομεν, διότι κατ' αὐτούς τούς καιρούς τῆς ἀκοσμίας καί τῆς συγχύσεως ἡ χάρις Αὐτοῦ εὐδόκησε νά ἀναδείξει στό πρόσωπό σας Ποιμένα ἀνύστακτο, συνετό οἰκονόμο τῆς ἐπισκοπικῆς εὐθύνης, ὁ ὁποῖος, διακονῶν ὡς «*τύπος τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ*» (Α΄ Τιμ. δ΄ 12), ἀνοίγει τίς πύλες τῆς Ἐκκλησίας στά μείζονα κοινωνικά προβλήματα, ὁδηγεῖ τίς ψυχές πρός τόν οὐρανό καί βιώνει τήν χαρά τοῦ πατρὸς πού βλέπει τά πνευματικά τέκνα του νά ἀγιάζονται καί νά προχωροῦν στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Εὐχόμεθα νά εἶναι πολλά καί δημιουργικά τά ἔτη σας, καί ὁ Θεός νά στηρίζει τόν θεοφιλῆ βίο σας μέ ἀκλόνητη ὑγεία, εὐδρομη συνέχεια καί ἀκμαιότητα δυνάμεων, γιά νά προσθέσετε στήν ἀρχιερατική δράση σας πολλά εἰσέτι σημαίνοντα ἔργα τά ὁποῖα κοσμοῦν καί ἐπαυξάνουν τό νοητό οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὄφελος πολλῶν.

Ἐπί δέ τούτοις, ἐορτίως κατασπαζόμενοι τήν ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

† Ὁ Ἀθηνῶν ἱεράρχης Β', Πρόεδρος

ὅτι ὁ μπαμπᾶς θά ἦτο πολύ λυπημένος ἐάν τόν ἔβλεπε ἀμελοῦντα τά μαθήματα. Σὺ δέ ἀγγελάκι μου νά ἐνθυμῆσαι καμμιά φορά τό μπαμπᾶ σου ὁ ὁποῖος ἐχόρευε μαζί σου τό two steps ἢ τό kagrau [...].

Σέ φιλω παιδάκι μου ἐξ ὅλης [...] ψυχῆς καί σέ εὐλογῶ.

*Ὁ πατήρ σου ποῦ σέ ἐλάτρευσε
Παῦλος Μ. Μελάς
Ἄνθυπολοχαγός»*

«ΕΣΤΙΑ» 14-15 Ὀκτωβρίου 2017

Παναγιώτατε

*Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχᾳ
κύριε Βαρθολομαῖε,*

Ἡ χαρά εἶναι μεγάλη, γιατί εὗρίσκεσθε καί πάλιν ἀνάμεσά μας, ἐρχόμενος ἀπό τό μαρτυρικό κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας στήν πόλη τοῦ μεγαλομάρτυρος ἀγίου Δημητρίου, μεταφέροντας τό «φῶς Φαναρίου», τό ὁποῖο ἐπί αἰῶνες εἶναι τοποθετημένο «ἐπί τήν λυχνίαν καί ὄχι ὑπό τόν μόδιον» καί περιλάμπει στήν οἰκουμένη τή δόξα τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἔρχεσθε ἀπό τή Βασιλεύουσα πόλη, πού συνεχίζει νά εἶναι κείμενη ἐπάνω ὄρους, μαρτυροῦσα τό αἰσιόδοξο μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, ὡς ὁ Χριστός ἐπί τοῦ Σταυροῦ.

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε, Παναγιώτατε, νά παρεκκλίνω ἀπό τό πρωτόκολλο πού ἐπιβάλλει ἡ περίσταση καί νά ὀμιλήσω, ἀπευθυνόμενη στήν Ἱερά Κορυφή τῆς Ἐκκλησίας μας, σέ πιό προσωπικό τόνο, ὡς μιά ὀρθόδοξη χριστιανή στόν Ποιμενάρχη τοῦ Γένους μας.

Καθώς συγκροτοῦσα τίς σκέψεις μου τί θά ἔπρεπε νά πῶ σέ αὐτό τόν προσφωνητικό λόγο καί σέ αὐτή τήν ἐπετειακή σύναξη τῶν πενήντα χρόνων λειτουργίας τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, ἐπίμονα ὁ λογισμός μου πρότασε νά ἀναφέρω δημόσια ἐκεῖνο τόν καθοριστικό λόγο, τόν ὁποῖο ἄκουσα ἀπό τό στόμα Σας, πρὶν ἀπό 36 ἀκριβῶς χρόνια, τό 1981, ὅταν ὡς μητροπολίτης Φιλαδελφείας ἐκηρύξατε τόν θεῖο λόγο, στόν ναό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, μέ ἀφορμή τή λήξη τοῦ 5ου Διεθνoῦς Συνεδρίου τῆς Ἐταιρείας Δικαίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὡς φοιτήτρια τότε παρακολούθησα τό συνέδριο, παρακινούμενη ἀπό τόν ἐνθουσιασμό τῶν φοιτητικῶν μου σπουδῶν καί τῶν πνευματικῶν μου ἀναζητήσεων. Ἐνθυμοῦμαι, Ἐσᾶς Παναγιώτατε, ἀναλύοντας τήν εὐαγγελική περικοπή πού ἀναγνώστηκε στους ναούς τήν προηγούμενη Κυριακή, ὅτι ἐπιμείνατε στήν προτροπή τοῦ Χριστοῦ «ἐπανάγαγε εἰς βάθος» καί ὑπογραμμίσατε μέ ἔμφαση ὅτι ἡ ἀποτυχία τῆς πρώτης προσπάθειας ξεπερνιέται ἀπό τήν ἐπιμονή, ἀρκεῖ νά ἀναζητήσουμε καί νά βροῦμε στό βάθος τῆς ψυχῆς μας τή δύναμη τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό καί ἐπιβάλλεται πάντοτε καί δεύτερη καί τρίτη προσπάθεια.

Ἡ ἐπαναγωγή στό βάθος καί ἡ εὐθεία ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν

είναι ένα ισχυρότατο διαχρονικό μήνυμα, μάλιστα θά υπογράμμισα ότι είναι τό καταλληλότερο γιά τήν έποχή μας καί γιά όλους μας.

Σήμερα πού ύψώνονται οί οικονομικές δυσκολίες καί οί άνεργοι νέοι άναζητοῦν τήν κλεμμένη έλπίδα, πού ή ανθρώπινη άξιοπρέπεια ύφίσταται έντονα τήν προσβολή, πού ή πνευματική συρρίκνωση δίνει χῶρο στό περιεργό φαινόμενο τής έκκοσμηκέυσεως, πού τό φυσικό περιβάλλον ύφίσταται τήν ιδιοτελή κατάχρηση κυρίως από τούς ανθρώπους τοῦ χρηματος, πού ένας μεγάλος αριθμός παιδιῶν τοῦ Τρίτου Κόσμου πάσχει πολλαπλῶς από τή βία καί τή φτώχεια, χωρίς νά ἔχουν κᾶν τή στοιχειώδη τροφή, πού ή άπειλή ενός παγκοσμίου πολέμου είναι όρατή, ύπάρχει ή έλπίδα τής Έκκλησίας καί ό δυναμικός λόγος τῶν πνευματικῶν ήγητόρων της, ὅπως εἴσθε έσεῖς, Παναγιώτατε.

Εἶναι σπουδαῖο γιά έναν ήγέτη νά ἔχει οἰκουμενική προοπτική καί νά μήν αὐτοεγκλωβίζεται στόν έπαρχιωτισμό.

Όλοι γνωρίζουμε ὅτι τό σεπτό κέντρο τής Όρθοδοξίας έπιτελεῖ τό ἔργο του μέ έπιτυχία καί άντάξια τής μακρᾶς παραδόσεώς του, έπειδή ύπάρχουν άνθρωποι πού κάνουν πράξη τήν προτροπή τοῦ Χριστοῦ «έπανάγαγε εἰς βάθος».

Θά μπορούσε κανείς νά αναφέρει ἐδῶ πολλά. Παρατέμπω ένδεικτικά στό Μήνυμα τής Άγίας καί Μεγάλης Συνόδου τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, τήν ὁποία, ὕστερα από αἰῶνες συνοδικῆς άπραξίας σέ Πανορθόδοξο επίπεδο, συγκαλέσατε μέ έπιτυχία, Παναγιώτατε, τό 2016 στήν Κρήτη. Αυτό τό μήνυμα περιέχει τόν δυναμικό λόγο τής Όρθοδοξίας στόν σύγχρονο κόσμο. Παρομοίως ένα τεράστιο πνευματικό μήνυμα άκτινοβολεῖ στόν διεθνή θεολογικό κόσμο τό έπιστημονικό ἔργο πού έπιτελεῖ τό Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν.

Η αναγέννηση τῶν πατερικῶν σπουδῶν ὀφείλεται καί στίς ἔρευνες πού ἔχουν γίνει ἐδῶ καί πενήντα χρόνια σέ αυτό τό Ίδρυμα.

Χαιρετίζω καί πάλι τήν παρουσία Σας στή γῆ τής πολύπαθης Μακεδονίας καί Θράκης, δηλαδή στίς Νέες Χῶρες, πού εἶναι έπαρχίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καί παρακαλῶ νά εὔχεσθε γιά εὐημερία καί πρόοδο.

Εἰς πολλά ἔτη, Δέσποτα!

*Χαιρετισμός από τήν κ. Μαρία Κόλλια Τσαρουχᾶ,
Υφυπουργό Μακεδονίας - Θράκης*

Στό πηχτό σκοτάδι πού πορευόμαστε ψάχνουμε για φῶς

Τοῦ ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗ*

«Ἐνα φωσάκι σάν αὐτά πού συντηροῦν οἱ ἄγνωστες δυνάμεις μέσ στον ὀρυμαγδό τῆς ἀνθρωπότητας, γιά νά τή σώσουν ἀπό μία συλλήβδην καταδίκη της» γράφει ὁ Ἐλύτης καί ἀποσαφηνίζει:

«Κάτι πού μέ διαφορετική ποιότητα, ἤ ἔνταση ἀπαντοῦμε σίς πιό ἑτερόκλητες φύσεις, ἕναν Σολωμό ἢ ἕναν Βενιζέλο, ἕναν Κουντουριώτη ἢ ἕναν Θεόφιλο, π.χ. –γιά νά περιοριστοῦμε στον ἑλληνικό χῶρο. Ἀπό τέτοια σπάνια φωτεινά σημεῖα κρέμεται ἡ κλωστή πού μᾶς κρατάει πάνω ἀπό τήν ἄβυσσο» (Ἡ Μαγεία τοῦ Παπαδιαμάντη, σ. 17).

Ἀθόρυβος, ἀλλά οὐσιαστικός καί εὐθύβολος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Εἰρηναῖος σέ ἀνάλογο μῆκος κύματος παραπέμπει σίς πνευματικές ρίζες τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡς τό ἀποτελεσματικό ἀντίδοτο τῆς δυστυχῶς συνεχιζόμενης ἔκπτωσης τῶν ἔθνικῶν, ἠθικῶν καί πολιτικῶν ἀξιῶν μας:

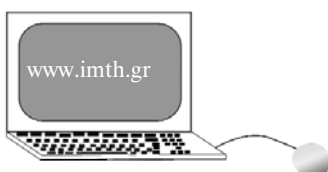
«Ὅταν ἤμουν παιδί, ὄλοι οἱ συγχωριανοί μου ἀκολουθοῦσαν τόν ἴδιο δρόμο, τῆς τιμῆς, τῆς ἀνθρωπιάς. Τώρα αὐτά εἶναι ξεχασμένα. Ἄν συνεχίσει ὁ κόσμος ἔτσι, εἶμαι ἐντελῶς ἀπαισιόδοξος. Τό “ἐγώ” καί πολλά ἄλλα εἶναι

συνέχεια στήν σελίδα 25

* Πρόεδρος Δημοκρατικῆς Ἀναγέννησης

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ**

- Ἐκδότης: Ἡ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- Τυπογραφεῖο: “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ” Ἰασίου 1 - ΑΘΗΝΑ
- Ἀπευθύνεσθε: «ΕΥΛΟΓΙΑ» - Ἱερά Μητρόπολη - Βογατσικοῦ 7
Τ.Κ. 54622 - Θεσσαλονίκη
- Ἡ «ΕΥΛΟΓΙΑ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν.
- ISSN 2241-6552

Κάθε Κυριακή γίνεται ἀπευθείας μετάδοση τῆς Ἀρχιερατικῆς θείας Λειτουργίας ἀπό τήν ἰστοσελίδα τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης στό διαδίκτυο www.imth.gr

Στό πηχτό σκοτάδι πού πορευόμαστε ψάχνουμε γιά φῶς

συνέχεια ἀπό τήν σελίδα 16

μιά φυλακή. Ὁ Θεός μᾶς ἔπλασε ἐλεύθερους ἀνθρώπους καί μᾶς λέει “διαλέξτε τό καλό ἢ τό κακό”. Εἶναι δική μας ἡ ἐπιλογή» (Ὁρθόδοξη Ἀλήθεια 23.8.17).

Συμμορία ἀηλίκων ὀνόμασε ὁ τύπος τήν σπείρα 13χρονων παιδιῶν πού ἐπιδίδονταν κατά σύστημα σέ βανδαλισμούς, κλοπές, διαρρήξεις καί πλιάτσικο στό σχολικό συγκρότημα τῆς Ἡλιούπολης Ἀττικῆς.

Εἶναι ἀσφαλῶς ἡ πιό προχωρημένη ἐκδοχή ἐγκληματικότητας, πού ὅμως ταυτόχρονα ἀποκαλύπτει τή βαθιά κρίση ἀξιών ἀπό τήν ὁποία μαστίζεται ἡ κοινωνία μας. Κρίση τῆς οἰκογένειας, κρίση τοῦ σχολείου. Οἱ μεταμοντέρνες ιδεοληψίες, ἡ μανιακή κατεδάφιση τῶν σταθερῶν τοῦ ἔθνους, οἱ «ἔμφυλες ταυτότητες» καί ἄλλα ἠχηρά παρόμοια μᾶς ἔφτασαν στό χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ.

Ἐχει σημασία καί πῶς οἰκογένεια καί σχολεῖο θά παιδαγωγήσουν τούς παρεκτραπέντες μέ αὐστηρότητα βεβαίως ἀλλά καί ἀγάπη.

Ἡ ἄλλη μάστιγα, τά ναρκωτικά. Ὁ OKANA λειτουργεῖ ἕνα πρόγραμμα «ὑποκατάστασης» στίς φυλακές. Προϋπόθεση ἔνταξης σ' αὐτό ἡ ἀνίχνευση ὀπιούχων στά οὖρα τοῦ ἔντασσομένου. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ ὑποψήφιος πρέπει νά ἀναζητήσει τήν ἠρωίνη ἐντός τῶν φυλακῶν. Ἐφ' ὧ καί ἡ τρέλλα τοῦ συστήματος μέ τήν φωνή ἑνός θύματος:

«Ἦμουν καθαρός καί ξαναμπήκα στή χρήση γιά νά μπῶ στή μεθαδόνη καί νά ἔχω τίς εὐεργετικές διατάξεις» (Καθημερινή, 20.8.17).

Ἡ παγκοσμιοποίηση συγκέντρωσε αὐτή τή χρονιά μιά διεθνή κατακραυγή πού ἀνησύχησε τούς τραπεζίτες. Φοβήθηκαν ὅτι θά χάσουν τά μυθώδη κέρδη τους. Συσκέφθηκαν καί κατέληξαν ὅτι «τά ὀφέλη τῆς παγκοσμιοποίησης πρέπει νά φτάσουν καί σέ ὄσους ἔχουν μείνει πίσω». Ὅμως παραδέχονται πῶς «δέν ὑπάρχει οὔτε γρήγορος οὔτε εὐκολος τρόπος ὥστε νά βοηθηθοῦν αὐτοί πού εἶδαν τίς θέσεις ἐργασίας τους νά φεύγουν στό ἐξωτερικό ἢ αὐτοί πού ἀντικαταστάθηκαν ἀπό λογισμικό ἢ ἀπό ρομπότ» (Jonathan Spicer-Howard Schneider/ Reuters / «Κ» 25/8/17).

«Ἡ Τουρκία ἀπομακρύνεται μέ γιγάντια βήματα ἀπό τήν Εὐρώπη». Εἶναι ἡ δήλωση Γιούνγκερ. Βέβαια αὐτό δέν εἶναι εἶδηση. Ποτέ ἄλλωστε ἡ γείτων δέν ἀνήκε οὔτε, παρά τά ἀντιθέτως λεγόμενα ἀπό τούς ἠγέτες της, ἤθελε εἰλικρινῶς νά ἀνήκει, νά μετασηματιστεῖ δηλαδή σέ εὐρωπαϊκή χώρα. Ἡ Τουρκία θέλει νά εἶναι Τουρκία. Νά εἰσπράττει, νά τσεπώνει καί νά ἐπωφελεῖται γενικά καί εἰδικά ἀπό τήν Εὐρώπη. Ἡ Δύση ἀκριβοπληρώνει μέ ἀντάλλαγμα τή χρήση τοῦ ὀρισμένης γεωστρατηγικῆς ἀξίας «οἰκοπέδου» καί τήν προώθηση τῶν προϊόντων της στά 75 ἑκατομμύρια τῶν Τούρκων καταναλωτῶν.

Ἡ Τουρκία ποτέ δέν θέλησε νά γίνει Εὐρώπη. Τώρα θέλει καί νά ἐξισλαμίσει τήν Εὐρώπη- αὐτό εἶναι τό «ὄραμα» τοῦ Ἐρντογάν.

Μέσα σέ αὐτή τήν εὐρώ-τουρκική ἀτμόσφαιρα τό 5ο Ἀνώτατο Συμβούλιο

Συνεργασίας Ελλάδας-Τουρκίας, πού πρόκειται νά συνέλθει στή Θεσσαλονίκη τόν Οκτώβριο ἡγεῖ ὡς τραγική εἰρωνεία. Γιά ποιά συνεργασία μπορεῖ νά μιλήσει ὁ «σουλτάνος», ὁ ὁποῖος ἔχει κάνει γῆς Μαδιάμ τίς ἑλληνοτουρκικές σχέσεις, τώρα καί τίς εὐρωτουρκικές;

Ἀσχημονεῖ κατά Ἑλλάδος καί Κύπρου. Βρυχᾶται, οὐρλιάζει, χρεμετίζει, γρουλλίζει, σκούζει. Ἐγράφη ὅτι ἐτοιμάζει νέο σκηνικό ἔντασης μέ τήν Ἑλλάδα. Νέο ἢ παλαιό, δέν ἔχει σημασία, ἀφοῦ εἶναι διαρκές καί συνεχόμενο.

Τό πρόβλημα εἴμαστε ἐμεῖς. Ὅρθιοι ἐπί ποδός, ψυχικά καί ἀντικειμενικά πανέτοιμοι; «Καί ὅσα ἡμάρομεν πρότερον νῦν αὐτά ταῦτα προσγενόμενα διδασκαλίαν παρέξει» (Θουκυδίδης II, 87). Τά λάθη δηλαδή πού διαπράξαμε προηγουμένως νά μᾶς γίνουν τώρα πρόσθετο μάθημα!

Τήν ἴδια ὅμως ὥρα ἀνοίγει τίς ροές τῶν (λαθρο)μεταναστῶν. Ἡ γνωστή εὐρωτουρκική συμφωνία εἶναι ἀπολύτως ἔωλη. Ὁ Ἐρντογάν χρησιμοποιεῖ τό μεταναστευτικό ὡς ὄπλο πίεσης κατά τῆς Εὐρώπης καί ἰδίως τῆς Ἑλλάδος.

Δέν πρόκειται νά ὀδηγήσει στό ἐδώλιο διακινητές ἐνταγμένους στίς διεθνεῖς σπεῖρες ὀργανωμένου ἐγκλήματος. Ἀμφιλεγόμενος καί ὑποπτος ρόλος τῶν ποικιλώνυμων ΜΚΟ ἄλλοεθνῶν καί ἐγγωρίων. Ἰσχύει πάντως γι' αὐτές κάτι πιο προχωρημένο ἀπ' ὅ,τι γιά τούς «Ἀναμορφωτές» τοῦ Καβάφη (Ἐν Μεγάλη Ἑλληνική Ἀποικία, 200 π.Χ.):

«Εὐτύχημα θά ἦταν ἄν ποτέ / δέν τούς χρειάζονταν κανεῖς»!

Οἱ περισσότερες τουλάχιστον ΜΚΟ ἀπεδείχθησαν ἀπό ἐπιεικῶς ἀχρηστες ἕως πολλαπλῶς ἐπικίνδυνες.

Στό ἔξοχο «Μυρολόγι τῆς φώκιας» τοῦ Παπαδιαμάντη ἡ ἡρώίδα του, ἡ γριά-Λούκαινα μυρολογᾷ τελειώνοντας: «Σάν νά ἔχαν ποτέ τελειωμό / τά πάθια καί οἱ καημοί τοῦ κόσμου»! Ἀλήθεια.

Καλό τό «πρῶτα λύση στό ὄνομα» καί μετά Εὐρωατλαντικοί θεσμοί, ἀλλά ἔχει ξεκαθαρίσει καί ὁ ἴδιος ὁ κ. Κοτζιάς ὅτι λύση στό ὄνομα δέν μπορεῖ ποτέ νά εἶναι λύση πού περιλαμβάνει τό Μακεδονία, ἢ παράγωγα;

Μόνον οἱ καλοί λογαριασμοί κάνουν τούς καλούς φίλους.

Εἰς μνήμην Ἰωάννου Β. Παπαδοπούλου (1875-1957)

Ὑπό ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΤΩΜΑΔΑΚΗ¹

ΤΗΝ 23ην Μαΐου 1957 ἀπέθανε καὶ τὴν ἐπομένην ἐκηδεύθη ἐν Ἀθήναις ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Μεσαιωνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης **Ἰωάννης Β. Παπαδόπουλος**. Ὁ μεταστάς καθηγητὴς ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς Βασιλείου Παπαδοπούλου, ἱατροῦ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου, εἰς τὸ Πικρίδιον τοῦ Κερατίου κόλπου ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1875, ὅπου καὶ ἐσπούδασεν τὸ πρῶτον. Ἀδελφὴ του ὑπῆρξεν ἡ γνωστοτάτη διηγηματογράφος Ἀλεξάνδρα Παπαδοπούλου (1868-1906), ἡ ὁποία ὑπηρετήσεν εἰς διαφόρους ἑλληνικάς οἰκογενείας τῆς Πόλεως καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡς οἰκοδιδάσκαλος. Τῇ ὑποστηρίξει τῆς ἀδελφῆς του ἐστάλη ὁ νεαρὸς Τζαννῆς –οὕτως ἦτο γνωστός– εἰς Παρισίους διὰ νὰ σπουδάσῃ φιλολογίαν. Ἐκεῖ ἐμαθήτευσεν καὶ παρ’ ἄλλοις καὶ παρὰ τῶ ἀκμάζοντι τότε Charles Diehl († 1944), τοῦ ὁποίου διετήρησε ζωηρότάτην τὴν ἀνάμνησιν. Ἐπανελθὼν ὑπηρετήσεν εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν ὡς καθηγητὴς. Ἡ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ αἱ ἐπακολουθήσασαι δυσχέρειαι εὔρον τὸν Παπαδόπουλον μέλος τοῦ Μεικτοῦ Συμβουλίου καὶ πρόεδρον –τόν ὕστατον– τοῦ περιφήμου ἐκείνου Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ δὲ λογιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βασίλειος ὁ Β΄ ἀπὸ Ἀγχιάλου (Γεωργιάδης) ἀπένευμεν αὐτῶ διὰ πιττακίου τὸ ὄφρικιον τοῦ Ἀρχο-

ντος Μεγάλου Ὑπομνηματογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (1924). Ἀλλ’ οἱ Τοῦρκοι διέλυσαν τὸν Σύλλογον, μετέφεραν τὴν βιβλιοθήκην του εἰς Ἄγκυραν καὶ ὑπέβλεπον τὸν πρόεδρον. Ὁ Παπαδόπουλος κατέφυγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἅμα τῇ συστάσει τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1926) διωρίσθη τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Μεσαιωνικῆς Φιλολογίας. Ἦτο παρ’ ἡμῖν ὁ πρῶτος καὶ μόνος μέχρι τότε βυζαντινολόγος, μὴ νεοελληνιστῆς, ἀφωσιωμένος εἰς τὴν μελέτην τῆς Μέσης Ἑλληνικῆς Γραμματείας. Πράγματι εἶχε δημοσιεύσει τὴν διδακτορικὴν του διατριβὴν *Théodore II Lascaris, empereur de Nicée* (1908), ἡ ὁποία ἔσχε μίαν ἀτελεῖ μετάφρασιν καὶ ἑλληνιστί (ἔκδοσις «Ἑλληνισμοῦ» ἐν Ἀθήναις 1909) καὶ μίαν ἱστορικοφιλολογικὴν πραγματείαν περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει περιφήμου ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν (*Le palais et l'églises des Blachernes*, Ἀθῆναι 1928). Γενόμενος καθηγητὴς ἐν Θεσσαλονικῇ ἠσχολήθη περὶ δύο κυρίως θέματα: α) Μὲ τὸν Γεώργιον Χιονιάδην, ἀστρονόμον καὶ ἐπίσκοπον, τοῦ ὁποίου ἐξέδωκε τὰς ἐπιστολάς [*E.E.Φ.Σ.Π.Θ.* 1 (1927), σ. 151-204]². β) Μὲ τὸν ἱστοριογράφον τῆς ἀλώσεως Γεώργιον Σφραντζῆν, τοῦ ὁποίου ἤρχισεν ἐκδίδων τὸ *Chronicon Maius* (Bibliotheca Teubneriana A', 1935). Ὡς γνωστόν, ὁ Γεώργιος Φραντζῆς –ὡς ἦτο γνωστός παλαιότερον καὶ ὡς ἐπέμενε λέγων καὶ γράφων αὐτόν ὁ

αείμνηστος Παπαδόπουλος– έγραψε τό *Χρονικόν* αὐτοῦ (ἱστορίαν τῆς ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων ἰδίᾳ) ὑπὸ δύο μορφάς, μίαν δημοδεστέραν καὶ σύντομον (*Chronicon Minus*) καὶ ἑτέραν ἐκτενεστέραν καὶ λογιωτέραν (*Chronicon Maius*). Ὁ Παπαδόπουλος ἤρχισεν ἐκδίδων κριτικῶς τό *Maius*, ἀλλ’ ὁ ἐπελθὼν πόλεμος καὶ τό γῆρας ἀνέκοψαν τὴν ἐργασίαν του. Παραλλήλως ἐδημοσίευσεν δεκάδα μελετῶν καὶ ἀνακοινώσεων διὰ τῶν ὁποίων ἀπέδειξεν ὅτι τό *Maius* ἦτο πλαστογραφημένον καὶ ὁ ἀληθὴς Σφραντζῆς εὐρίσκετο εἰς τό *Minus*. Τὴν ἄποψιν ταύτην ὑπεστήριξε τό πρῶτον εἰς τό Δ’ Βυζαντινολογικόν Συνέδριον ἐν Σόφια (1934), ὅπου αὕτη ἔπεσεν ὡς δυσάρεστος βόμβα. Ἀργότερον ἡ ἄποψις αὕτη ἐπεκράτησεν.

Ὁ Παπαδόπουλος ὑπηρέτησεν ἐν Θεσσαλονίκῃ μέχρι τοῦ 1938, ὅτε παρητήθη. Μολοντί δ’ ἐξελέγη τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1939 καθηγητῆς ἐν Ἀθήναις, ἔχων τὸν γράφοντα συνυποψήφιον (!), δὲν διωρίσθη ὑπὸ τῆς δικτατορίας Μεταξᾶ, σφοδρῶς ἀντιδρᾶσαντος τοῦ φιλολογικῶς ἀντιφερομένου πρὸς αὐτὸν καὶ τὰς ἐκδόσεις τοῦ ἐπικρίναντος αἰμνήστου συναδέλφου Χ. Χ. Χαριτωνίδου³. Ὁ Παπαδόπουλος ἔμεινεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἰδιωτεύων, ἀπεσύρθη δ’ εἰς Νέαν Σμύρνην, ὅπου εἶχε μικρὰν οἰκίαν καὶ ἔζη τιμῶμενος καὶ ἀγαπώμενος ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ τοὺς μαθητὰς του. Διετέλεσε μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (1948-1954), εἰς τὴν Ἐπετηρίδα τῆς ὁποίας ἱκανά ἐδημοσίευσεν, σύντομα συνήθως. Ἐδημοσίευ-

σεν ἱστορικὴν πραγματείαν *Ἡ Κρήτη ὑπὸ τοὺς Σαρακηνούς* (ἐν Ἀθήναις 1948)⁴, εἰς τὴν ὁποίαν ὠρμήθη τό μὲν ἀπὸ τοῦ Σφραντζῆ, τό δὲ ἐξ ὅσων ἐγὼ περὶ τοῦ θέματος εἶχον δημοσιεύσει καὶ ἀνακοινώσει. Ἡ ἔκδοσις τοῦ βιβλίου τούτου –ἀμελέστατα γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐκδότου, πρὸς μεγάλην θλίψιν τοῦ συγγραφέως– ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ συνδεθῶμεν. Ὁ Παπαδόπουλος μ’ ἐνθουσιασμόν ἐδέχθη καὶ ἔκρινε τό βιβλίον μου περὶ Ἰωσήφ Βρουεννίου (1947) καὶ τὴν ἐκλογὴν μου ὡς τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας (1949), λόγῳ καὶ ἔργῳ μὲ ὑπεστήριξεν ἔκτοτε, ἐμέ καὶ τοὺς μαθητὰς μου. Εἶχε δὲ πρὸς τοῦτο καταλλήλους εὐκαιρίας, ἅτε δημοσιογραφῶν τακτικῶς διὰ τῆς ἐφ. «Ἔθνος» τῆς πρωτεύουσας. Μᾶς ἐνίσχυσεν οἰκονομικῶς διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Β’ τόμου τῶν Ὑμνων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ (ἐν Ἀθήναις 1954), τὸν ὁποῖον εὐγνωμονοῦντες οἱ συνεργάται τῶ ἀφιερῶσαμεν.

Ἡ μόνωσις, ἡ ἀσθένεια, τό γῆρας –διατήρησαν παρὰ ταῦτα ἀλώβητα τὴν γαλατικὴν εὐγένειαν, τὴν κωνσταντινουπολίτικην προσήθειαν καὶ τὴν φαναριωτικὴν εὐστροφίαν καὶ τό πνεῦμα τοῦ ἀνδρός– ἐμάραναν τὸν Παπαδόπουλον, ὁ ὁποῖος ἐλησημονήθη εἰς τὴν Ν. Σμύρνην μέχρι σημείου πολλοί νὰ ἐκπλαγοῦν ὅταν εἶδον τὴν ἀφιέρωσίν μας τῷ 1954, διότι ἐθεώρουν αὐτὸν ἀποθανόντα! Δέν ἔλειψαν αἱ πικραὶ τοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐνεκαρτέρει, ὁμως, χριστιανικώτατα, ἐμψυχούμενος ἀπὸ ὀλίγους μαθητὰς καὶ φίλους ὡς ὁ κ. Εὐελπίδης Λιβεριάδης. Ἀφοῦ πρῶτον ἀνετύπωσεν τὰ διηγήματα τῆς ἀδελφῆς

του (Ἀθήναι 1954), πράγμα εἰς τό ὁποῖον τόν ἐβοηθήσαμεν ὁ ὑποφαινόμενος καί ὁ βοηθός μου νέος φιλόλογος κ. **Διονύσιος Ρούσσας**⁵, τόν ὁποῖον ἐχρησιμοποῖει ὡς γραμματέα, ἀνέθεσεν ἐσχάτως εἰς τόν διδ. κ. Ὀδ. Λαμψίδην τήν συναγωγήν καί τύπωσιν τῶν γαλλιστί καί ἄ. ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων, εἰς μικρόν τόμον μή κυκλοφορήσαντα πρό τοῦ θανάτου του⁶.

Ὡς πρός τά σημειώματά του διά τήν ἔκδοσιν τοῦ Σφραντζῆ –καί δὴ τοῦ Β' τόμου– ἀπέβλεψεν εἰς τόν νέον Γάλλον –διαμαρτυρούμενον ὡς ὁ Diehl (!)– κ. Jacques Bompraire, καθηγητήν ἐν Rennes, βυζαντινολόγον, ἀθετήσαντα ἐπιτυχῶς τμήμα τοῦ ἱστοριογράφου τούτου. Ὁ κ. Bompraire μ' ἐβεβαίωσε ἐσχάτως ὅτι παρέλαβε τά σχετικά σημειώματα κ.λπ. καί ὅτι μετὰ τριετίαν ἐλπίζει νά δυνηθῆ νά ἐπιχειρήσῃ τήν

ἔκδοσιν διά τῆς Collection Budé τῶν Παρισίων, ἐπανεκδίδων καί τόν Α' τόμον.

Ἐάν ἀποβλέψωμεν εἰς τό ἔργον του, ὁ Παπαδόπουλος δέν ἔγραψε πολλά ὡς ὁ Σπ. Λάμπρος ἢ ὁ Ν. Βέης ἢ σπουδαῖα τόσον ὅσον ὁ Κ. Ἄμαντος. Ἐξ ἄλλου ἢ φιλολογική του κατάρτισις ὑστερεῖ, ὥστε αἱ ἐκδόσεις του δέν ἦσαν ἄψογοι. Ἄλλ' ἢ προσφορά του εἰς τόν Σφραντζῆν εἶναι σπουδαία καί πάντοτε ὠφέλιμος. Ἐάν ἀποβλέψωμεν εἰς τόν ἄνθρωπον, οὗτος ἦτο πρῶος, εὐγενικός καί φιλόφρων, τρέφων βαθύν σεβασμόν πρός τήν Ἐκκλησίαν, εἰς τήν παράδοσιν, καί θεομά αἰσθήματα –ἐκδηλούμενα πολλάκις διά δακρύων– διά τό ἔθνος, τό ἐλεύθερον καί τό δουλεῦον. Χάριν αὐτοῦ διέθηκε τόν βίον διδάσκων, γράφων, ὁμιλῶν, ἐνθουσιῶν. Ἡ μνήμη του ἔσται ἄληστος⁷.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἐπιμέλεια καί διασκευή: Λάζαρος Ἀθ. Κεραμυδᾶς, Κλασικός Φιλολόγος. Ἡλεκτρονική πηγή (15/10/2017):

<https://ir.lib.uth.gr/bitstream/handle/11615/19616/article.pdf?sequence=1&isAllowed=1>

2. Μία ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ἐτυπώθη εἰς τόν τόμον I τῶν *Mélanges Charles Diehl*, Paris 1930, σ. 257-262: “Une lettre de Grégoire Chioniadès, évêque de Tabriz (Rapports entre Byzance et les Mongols de Perse)”.

3. Πρβλ. τήν ἐπίκρισιν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Χιονιάδου ἐν *Ε.Ε.Φ.Σ.Π.Θ.* 1 (1927), σ. 260-280. Καί περὶ Σφραντζῆ πολλαχοῦ ἐσημείωσεν ὁ ἀείμνηστος Χ. Χ. Χαριτωνίδης.

4. Κρίσις ὑπὸ Μ. Παρλαμᾶ ἐν *Κρ. Χρ.* 2 (1948), σ. 577-583.

5. Νῦν Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος ὁ ἀπὸ Ἀλεξανδρουπόλεως, Τραϊανουπόλεως καί Σαμοθράκης (Σ. ἐπιμ.).

6. Ἰ. Β. Παπαδοπούλου, *Αἱ περὶ τοῦ Γεωργίου Σφραντζῆ διατριβαί*. Ἐκδίδονται ἐπιμελείᾳ Ὀδυσσεῶς Λαμψίδου, δρ. Φ., Ἀθήναι 1957. Τό βιβλίον τοῦτο, περιελθόν εἰς τήν κυριότητα τοῦ δημοσίου, διότι ὁ Παπαδόπουλος ἀπέθανεν ἄνευ κληρονόμων καί διαθήκης, ἐλάχιστα ἐκυκλοφορήθη.

7. Σημειῶ ἐδῶ καί τό σπανιότερον δημοσίευμα τοῦ Παπαδοπούλου: *Recherches Byzantines. A. Les citernes à ciel ouvert et le fossé des murailles de Byzance* par Jean B. Papadopoulos, Constantinople 1919.

Κέντρο 'Αγιολογικῶν Μελετῶν

Τό Κέντρο 'Αγιολογικῶν Μελετῶν τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἁγ. Θεοδώρας ἰδρύθηκε ἀπό τό μακαριστό Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Παντελεήμονα Β', ὁ ὁποῖος, συγκινημένος προφανῶς βαθύτατα ἀπό τήν ἀνεύρεση καί ἐπιστροφή (1980) στή Θεσσαλονίκη, τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγ. Δημητρίου, ἐπεδίωξε μέ αὐτόν τόν τρόπο, νά τιμήσει πρωτίστως τόν Ἁγ. Δημήτριο καί ἀκολούθως ὅλους τούς ἁγίους τῆς Θεσσαλονίκης.

Στό περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ἔχει δημοσιευθεῖ τό Καταστατικό Σύστασης καί Λειτουργίας τοῦ ΚΕΝΤΡΟΥ, ὅπως αὐτό ἐγκρίθηκε μέ τήν Πράξη 432/29-12-1981 τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Ἐκεῖ, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὀρίζονται τά ἀκόλουθα:

«.....»

Τό ΚΕΝΤΡΟ ἀνήκει στήν Ἱ. Μονή Ἁγίας Θεοδώρας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καί λειτουργεῖ ὑπό τήν ἐποπτεία καί ἐξάρτηση τοῦ ἐκάστοτε Παναγιωτάτου Μητροπολίτου.

Ἔργο τοῦ ΚΕΝΤΡΟΥ εἶναι ἡ ὀργάνωση καί προαγωγή τῆς ἔρευνας καί μελέτης τῶν προβλημάτων τῆς Ἁγιολογίας καί τῶν συναφῶν πρὸς αὐτήν κλάδων τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης.

«.....».

Πρῶτος διευθυντής τοῦ Κέντρου ὀρίστηκε ὁ ἀείμνηστος καθηγητής Π. Χρήστου (1989-1994), ὁ ὁποῖος μέ τήν πολυετή ἐπιστημονική του πείρα, ὄχι μόνο ὀργάνωσε, μέ συνεργασία τοῦ

Ἡγουμενοσυμβουλίου καί καθηγητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τό Ἁγιολογικό Κέντρο, ἀλλά καί πολύ γρήγορα προέβη στήν ἐκδοση ὅλων τῶν Ἁγίων τῆς Θεσσαλονίκης.

Τό Κέντρο Ἁγιολογικῶν Μελετῶν συνεχίζει τό ἔργο του μέχρι σήμερα, μέ τήν εὐλογία καί στήριξη τοῦ **Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Ἀνθίμου**. Τό ὅλο ἔργο τελεῖ δέ, ὑπό τή φροντίδα καί ἐπίβλεψη τοῦ **Ἀρχιμ. Βαρνάβα Γιάγκου**, καθηγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης καί διευθυντοῦ τοῦ Ἁγιολογικοῦ Κέντρου.

Στίς δραστηριότητες τοῦ Κέντρου περιλαμβάνονται:

Α. Μαθήματα Παλαιογραφίας

Ἀπό τό 1990 στό Κέντρο Ἁγιολογικῶν Μελετῶν λειτουργεῖ τό Φροντιστήριο Παλαιογραφίας. Ὁ κύκλος μαθημάτων εἶναι διετής καί ὀλοκληρώνεται μέ τίς ἐξετάσεις. Μετά τήν ἐπιτυχή δοκιμασία τους οἱ σπουδαστές λαμβάνουν Βεβαίωση Σπουδῶν. Τά μαθήματα παρακολουθοῦν προπτυχιακοί καί μεταπτυχιακοί φοιτητές, καθώς καί ὑποψήφιοι διδάκτορες τῆς Φιλοσοφικῆς, τῆς Θεολογικῆς ἀλλά καί ἄλλων Σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Στόχος τῶν μαθημάτων εἶναι νά δώσει τή δυνατότητα στοὺς νέους ἐπιστήμονες νά ἐξοικειωθοῦν μέ τήν ἀνάγνωση τῆς παλαιᾶς γραφῆς (μεγαλογράμματης καί κυρίως μικρογράμματης), νά προσεγγίσουν τίς πηγές καί ν' ἀξιοποιήσουν τίς πληροφορίες πού θά λάβουν γιά νά προάγουν τήν ἐπιστημονική ἔρευνα.

Β. Έκδοτικό έργο

Μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει 21 εκδόσεις από τό Άγιολογικό Κέντρο, πού παρουσιάζουν έπιστημονικό ενδιαφέρον, αλλά ταυτόχρονα προσεγγίζουν και τά ενδιαφέροντα του όρθοδόξου ποιμνίου, ως ασχολούμενες κυρίως μέ Άγίους τής άγιοτόκου Θεσσαλονίκης. Ένδεικτικά, αναφέρουμε ορισμένους τίτλους: «Τό Άγιολόγιον τής Θεσσαλονίκης» τόμοι Α & Β, «Ό βίος τής Όσιομυροβλύτιδος Θεοδώρας τής έν Θεσσαλονίκη», «Βίος και Ό. Ακολουθία του Όσίου Πατρός ήμών Δαβίδ του έν Θεσσαλονίκη», «Μονή Λατόμου, Όσιος Δαυίδ ό Δενδρίτης».

Βιβλία πού εκδόθηκαν από τό Κέντρο, έχουν προσφάτως μεταφραστεί στην άγγλική γλώσσα, για τήν έξυπηρετήση των ξένων προσκυνητών και έπισκεπτών τής Ό. Μονής Άγ. Θεοδώρας και των παρεκκλησιών αυτής.

Στίς προτεραιότητες του Κέντρου είναι ή ψηφιοποίηση όλων των βιβλίων πού είναι έξαντλημένα.

Γ. Βιβλιοθήκη

Τό Κέντρο έχει συγκροτήσει, ειδική Βιβλιοθήκη, μέ προσανατολισμό κυρίως θεολογικό και μέ μία έπιπλέον έξειδίκευση, κατά τό δυνατόν, σε θέματα Άγιολογικά (Βίοι και Έγκώμια Αγίων, Ακολουθίες κ.ά. συναφή). Ό Βιβλιοθήκη είναι έπισκέψιμη και έξυπηρετεί κυρίως φοιτητές των Θεολογικών Σχολών τής πόλης, αλλά και έρευνητές τής έπιστήμης τής Θεολογίας.

Ό πυρήνας τής Βιβλιοθήκης δημι-

ουργήθηκε από τή δωρεά μέρους των βιβλιοθηκών των όμότιμων καθηγητών τής Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.: Πρ. Άκανθόπουλου (†), Χ. Κρικώνα, Άντ. Παπαδόπουλου (†), Π. Χρήστου (†) και του άειμνήστου ιερέως τής Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, π. Όεροθέου Μπαλόκα.

Ό συνεχής έμπλουτισμός και ή διαρκής ενημέρωση τής Βιβλιοθήκης, σε όλους τους τομείς του έπιστητού, αποτελεί στόχο του Κέντρου, ώστε να ανταποκρίνεται όσον τό δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες τής διαρκώς μεταβαλλόμενης κοινωνίας μας.

Ό Βιβλιοθήκη του Κέντρου Άγιολογικών Μελετών διαθέτει, επίσης, συλλογή δέκα χειρογράφων, τά όποια αποτελούν δωρεά του άειμνήστου καθηγητού Παν. Χρήστου. Τά χειρόγραφα είχε συλλέξει ό καθηγητής από μαθητές του στο Όκκλησιαστικό Φροντιστήριο τής Φλώρινας και στή Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. Ό συλλογή δωρήθηκε στή Βιβλιοθήκη του Κέντρου τό Νοέμβριο του 1993. Ό καταλογογράφηση των χειρογράφων πραγματοποιήθηκε από τον καθηγητή κ. Σωτηρούδη και δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «ΕΛΛΗΝΙΚΑ» τής Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Όνας από τους άμεσους στόχους του Κέντρου είναι ή ψηφιοποίηση των χειρογράφων, προκειμένου να διευκολυνθεί ή μελέτη και ή άξιοποίησή τους από τους έρευνητές.

Δ. Όιρές Ακολουθίες

Ό Βιβλιοθήκη του Κέντρου Άγιολογικών Μελετών, μπορεί ό κάθε ενδιαφερόμενος να αναζητήσει Άκο-

λουθίες πού αναφέρονται σέ γιορτές Δεσποτικές, Θεομητορικές, Ἁγίων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, κ.ἄ. Μέχρι σήμερα ἔχει σχηματισεῖ μία ἀρκετά πλούσια συλλογή Ἱ. Ἀκολουθιῶν, πού διατίθεται δωρεάν, μέσῳ ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου, σέ ὄλους τούς ἐνδιαφερομένους. Εἶναι ἀξιοσημεῖωτο ὅτι ἐκδηλώνεται ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἀπό ἱερεῖς καί ἱεροψάλτες ἀπομακρυ-

σμένων περιοχῶν (νησιῶν, χωριῶν κ.λπ.) τῆς χώρας μας, οἱ ὁποῖοι, ὅπως οἱ ἴδιοι καταθέτουν, μποροῦν πλέον, ἀκόμη καί καθημερινά, νά τελοῦν τίς ἱερές ἀκολουθίες στούς ναοὺς πού ὑπηρετοῦν.

(Γενικές πληροφορίες γιά τό Κέντρο Ἁγιολογικῶν Μελετῶν, στήν ἴστοσελίδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης: www.imth.gr)

Ἡ γέννησίς σου Θεοτόκε,
χαράν ἐμήνυσε πάση τῇ οἰκουμένῃ·
ἐκ σοῦ γάρ ἀνέτειλεν ὁ Ἥλιος
τῆς δικαιοσύνης, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν·
καί λύσας τήν κατάραν, ἔδωκε
τήν εὐλογίαν· καί καταργήσας
τόν θάνατον, ἔδωρήσατο ἡμῖν ζωήν
τήν αἰώνιον.

(Ἀπολυτίκιον. ᾠχος δ΄.
Γενεσίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου)

Ἐκκλησία καί Ἑλληνισμός*

Τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

Ὅταν ὁ λαός, μέ τήν ἄλωση τῆς Πόλης, συνειδητοποίησε τήν συμφορά καί τόν ὄλεθρο, αὐτός ὁ λαός περιμάζεψε ὅ,τι τοῦ ἀπέμεινε ὡς πολύτιμη πνευματική κληρονομιά, καί σκλαβωμένος, ἀπογοητευμένος, περίτρομος καί νησιτικός, σκεπάστηκε κάτω ἀπό τά ρόσα καί τά ἄμφια τῶν πνευματικῶν πατέρων του, τυλίχτηκε μέ τά ἱερά καλύμματα τῶν Ναῶν, καί κρατώντας κρυφά τά ἐκκλησιαστικά βιβλία καί τά ἀρχαιοελληνικά κείμενα, προσπαθοῦσε νά διατηρήσει, ἔστω καί τρεμάμενη, ἄσβεστη τήν φλόγα τῆς πίστεως στήν Ὁρθοδοξία καί τῆς ἀγάπης πρὸς τήν πατρίδα. Ἡ Ὁρθοδοξία καί ὁ Ἑλληνισμός συνταιριασμένοι σέ μιὰ ὑπέροχη σύζευξη, πού προήλθε μετά ἀπό πνευματικές διεργασίες, διαφορές καί ταυτισμούς, διάρκειας πολλῶν αἰῶνων, δέν μποροῦσε νά συναντηθῆ πουθενά, οὔτε μέ τίς μισαλλόδοξες θεοκρατικές ἀρχές τοῦ Ἰσλαμισμού, οὔτε μέ τίς βάρβαρες πράξεις τοῦ νεοφωτίστου σέ ἀσταμάτητες κατακτητικές τάσεις τουρκικοῦ ἐθνικισμού. Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες Χριστιανοί βρέθηκαν μέσα στήν κρατηριακή χαράδρα ἐνός ἐκρηγνυμένου ἠφαιστείου μισαλλοδοξίας, μέσα σέ μιὰ ἀληθινή κόλαση διωγμοῦ καί ἐξοντώσεως. Οἱ Πατριάρχες, οἱ ἐπίσκοποι καί ὅλοι οἱ κληρικοί καί οἱ μοναχοί ἦσαν, μέσα στό γενικό χαλασμό τῆς τετρακοσιετοῦς δουλείας, οἱ στοργικοί πατέρες, οἱ παρηγορητές καί οἱ καθοδηγητές τοῦ δοκιμαζομένου λαοῦ.

Τά αἵματα τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως ἀναζωογονοῦσαν τούς πολλούς καί καθιστοῦσαν τήν ἀποτίναξη τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, κάθε ἡμέρα, κάθε ὥρα, πιό ἐπιτακτική. Ἐπαναστατικά κινήματα ἔγιναν πολλά. Τό ἓνα μετά τό ἄλλο, πνιγόταν στό αἶμα. Κι ὅπως κι ἄν τά ἔπνιγε ἡ βαρεία δύναμη τοῦ κατακτητῆ, ξανάρχιζαν πάλι. Πέρασαν ἓνας, δύο, τρεῖς αἰῶνες. Καί τό φρόνημα τῶν ὑποδούλων δέν ἐκάμφθηκε ποτέ. Πῶς κατωρθώθηκε ἓνα τέτοιο θαῦμα; Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κράτησε στή σωτήρια ἀγκαλιά της τόν ὑπόδουλο Ἑλληνισμό.

Μόνο ἡ Ἐκκλησία μποροῦσε νά διεκδικῆ κάποια, ἔστω καί ὑποτυπώδη, δικαιώματα ὑπέρ τῶν σκλάβων Ἑλλήνων. Μόνο ἡ Ἐκκλησία εἶχε τήν δύναμη νά διατηρήσει στήν ψυχή τοῦ λαοῦ τήν ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως. Μόνο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, συνδέοντας τούς πιστούς της μέ τόν Θεό, καλλιεργοῦσε τήν πίστη τῆς θείας παρεμβάσεως στήν ἐκπλήρωση τῶν πόθων τοῦ Ἑλληνισμού. Μόνο ἡ Ἐκκλησία παρεχώρησε ὡς μοναδικούς τόπους καταφυγῆς τίς ἐκκλη-

* Ἀπόσπασμα εἰσηγήσεως τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. ΑΝΘΙΜΟΥ, ἐνώπιον τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τό 1996.

σίες, τίς ἐπισκοπές καί πρό πάντων τά μοναστήρια. Μόνο ἡ Ἐκκλησία ἀντιπαρέθετε στά πονηρά καί ἐπίμονα σχέδια τοῦ ἐκτουρκισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἀπόρθητα κάστρα τίς ψυχές καί τίς συνειδήσεις τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων. Μόνο ἡ Ἐκκλησία εἶχε τήν δύναμη νά κρατήσει ὡς σωστική λέμβος τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ τήν ἑλληνική γλῶσσα. Μόνο ἡ Ἐκκλησία ἐξησφάλισε τό δικαίωμα νά λειτουργήσει κατὰ καιρούς σχολεῖα γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν στελεχῶν της. Μόνο αὐτή, διωκομένη συνεχῶς, μετέτρεψε τά ἀπόκρυφα μοναστήρια σέ κρυφά σχολεῖα, μέ μοναδικά βοηθήματα τά λειτουργικά βιβλία της.

Στήν πλειονότητά τους οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους, κατὰ τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἦ ἦσαν λόγιοι κληρικοί ἢ λόγιοι σπουδασμένοι στά ἐκκλησιαστικά σχολεῖα. Θυμηθῆτε τόν Γεννάδιο, τόν Ἱερεμία τόν Β΄, τόν Κύριλλο Λούκαρη, τόν Μελέτιο Πηγᾶ, τόν Νικηφόρο Θεοτόκη, τόν Εὐγένιο Βούλγαρη, τόν Ἄνθιμο Γαζῆ, τόν Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό, τόν Ἡλία Μηνιάτη καί τόσους ἄλλους. Δέν εἶναι ὑπερβολή, ἐάν λεχθῆ, πὼς χωρίς τήν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας, Ἑλληνισμός δέν θά ὑπῆρχε. Κι ἂν θά ὑπῆρχε δέν θά κατώρθωνε νά ὀδηγηθῆ σέ μιά γενική καί νικηφόρο ἐπανάσταση.

Οἱ Τοῦρκοι ἀντελήφθησαν καλύτερα ἀπό τούς Ἕλληνες τήν θέση καί τήν σημασία τῆς Ἐκκλησίας στήν ἐθνική μας ὑπόθεση. Ἦξευραν οἱ Τοῦρκοι γιατί ὠδήγησαν στήν ἀγχόνη, ἢ ἐπνίξαν στήν θάλασσα, ἢ ἀπεκεφάλισαν ἔνδεκα Πατριάρχες. Ραφαήλ τόν Α΄, Κύριλλο Α΄ τόν Λούκαρη, Κύριλλο Β΄ τόν Κονταρή, Παρθένιον τόν Α΄, Ἰωαννίκιο τόν Β΄, Παρθένιο τόν Γ΄, Γαβριήλ τόν Β΄, Μελέτιο τόν ΙΒ΄, Γρηγόριο τόν Ε΄, Κύριλλο τόν ΣΤ΄ καί Εὐγένιο τόν Ε΄. Ἐγνώριζαν γιατί μέ κάθε σκληρό τρόπο ἐθανάτωσαν ἑκατό περίπου ἐπισκόπους, ἀπό τόν Διονύσιο τόν Σκυλόσοφο μέχρι τόν Χρυσόστομο Σμύρνης. Σέ ἕξι χιλιάδες ὑπολογίζει ὁ Πουκεβίλ τούς θανατωθέντες λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τό χρονικό διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Ἐπανελήφθη καί γι' αὐτούς ὁ προφητικός λόγος τῆς Γραφῆς γιά τόν Χριστό· «πατάξω τόν ποιμένα καί διασκορπισθήσονται τά πρόβατα τῆς ποιμνῆς».

Ἀναμφιβόλως θά ἦταν ἱστορικό λάθος, ἐάν ὑποστηρίζαμε, ὅτι ὁ ἱερός ἀγώνας τῶν Ἑλλήνων γιά τήν ἀνάκτηση τῆς ἐλευθερίας ὑπῆρξε ἔργο μόνον τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἱεροῦ κλήρου. Σύσσωμο τό Ἔθνος ξεσηκώθηκε γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ, ὅπως τό καθορίζει ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης· «Σάν μιά βροχή ἦρθε σ' ὅλους μας ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας καί ὅλοι, καί οἱ κληρικοί καί οἱ προεστοί καί οἱ καπεταναῖοι καί οἱ γραμματισμένοι καί οἱ ἔμποροι, ὅλοι συμφωνήσαμε στόν ἴδιο σκοπό καί κάναμε τήν ἐπανάσταση». Ἡ ἱστορική ἀλήθεια ὁμως ἐπιβάλλει νά διακηρυχθῆ εὐθαρσῶς, ὅτι κέντρο καί συνισταμένη τοῦ ἐθνικοῦ βίου ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Ἐκκλησία, ὄχι σάν μιά ἐξουσία ἐπὶ τοῦ λαοῦ καί ὀργάνωση, ἀλλ' ὡς ἐσωτερική πνοή καί δύναμη, ἡ ὁποία ζωοποιοῦσε τό ἐθνικό σῶμα καί ἤγωνε τά μέλη του στήν κοινή

πίστη καί συντόνιζε τίς ἐνέργειές του στόν ἀγῶνα. Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι ὁ ἱερός κληρὸς καί ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου. Εἶναι σύμπας ὁ εὐσεβὴς λαὸς πού μαζύ μέ τό «Χριστός Ἀνέστη» στίς ἀνοιξιάτικες πασχαλιές, τραγουδοῦσε ὑπερήφανα «Χαρά πού τόχουν τά βουνά τά κάστρα περηφάνεια. Γιατί γιορτάζει ἡ Παναγιά γιορτάζει κι ἡ Πατρίδα. Σάν βλέπουν διάκους μέ σπαθιά, παπάδες μέ ντουφέκια. Σάν βλέπουν καί τόν Γερμανό, τῆς Πάτρας τόν Δεσπότη νά εὐλογᾷ τά ἄρματα νά εὐχίεται τούς λεβέντες».

Οἱ κατήγοροι τῆς Ἐκκλησίας σέ ὅσα ἀφοροῦν στήν ἀποφασιστική συμβολή της στόν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας ἔχουν πλέον ἐξουδετερωθῆ. Κι ἄν μερικοὶ ἀκόμη ψελλίζουν τίς γνωστές κατηγορίες, ὅπως αὐτή ἐναντίον τοῦ ἐθνομάρτυρος καί ἱερομάρτυρος Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε΄, σέ μᾶς ἀρκεῖ ἡ δήλωση τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη στή Βουλή τῶν Ἑλλήνων τήν 3ῃ Αὐγούστου 1864. Εἶπε τότε ὁ μέγας Ἑλληνας πολιτικός.

«Ἀπατῶνται, κύριοι, μεγάλην ἀπάτην, ὅσοι νομίζουσιν, ὅτι ἐν τῷ συντάγματι τῆς 3ῆς Σεπτεμβρίου ἐγράφη τό 1821. Καί θέλετε νά σᾶς εἶπω ποίαν ἡμέραν; Ἐγράφη κατά τήν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ μέγας ποιμενάρχης τῶν Ὁρθοδόξων Λαῶν, ἐξερχόμενος ἀπό τά ἅγια τῶν ἁγίων ἐκρεμάσθη ἀγιάζων καί ἀγιαζόμενος καί τρώγων ἀκόμη τόν ἅγιον ἄρτον καί πίνων ἀκόμη τό ἅγιον αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐκείνην τήν ἡμέραν ἐγράφη τό ὄνομα τῆς ἀνεξαρτησίας. Καί θέλετε νά σᾶς εἶπω πού ἐγράφη; Εἰς τās καρδίας σας. Καί διά ποίας ὕλης ἐγράφη; Διά τοῦ αἵματος τοῦ Γρηγορίου. Τοιαύτη γραφή, κύριοι, εἶναι ἀδύνατον ποτέ νά ἐξαλειφθῆ».

Γι' αὐτό καί ἀπό τίς πρῶτες τοπικές συνελεύσεις καί ἀπό τήν Α΄ Ἐθνική συνέλευση τῆς Ἐπιδαύρου, τά ἀφορῶντα στό πολίτευμα τῆς ἀνανεωμένης Ἑλλάδος ἔχουν ὡς προμετωπίδα τήν ἐπιγραφή «Εἰς τό ὄνομα τῆς ἁγίας καί ἀδαιρέτου Τριάδος» καί βασικό ἄρθρο τους ὅτι «ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας».

Γι' αὐτό καί ὁ πρῶτος κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὁ Ἰωάννης Καπποδίστριας, θέτοντας τά θεμέλια τοῦ νέου Κράτους, ἀπευθύνεται μέ εἰδική Ἐγκύκλιο πρὸς τόν ἱερό κληρὸ, μέ ἓνα κείμενο προφητικῆς πνοῆς καί ἀποστολικοῦ ὕφους: «Λαλήσατε εἰς τās καρδίας τοῦ λαοῦ τόν νόμον τοῦ Θεοῦ, ὀρθοτομοῦντες τόν λόγον τῆς ἀληθείας· κηρύξατε τήν εἰρήνην· εὐαγγελίσασθε τήν ὁμόνοιαν, διδάξατε τήν φιλαδελφίαν, τήν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, ἵνα ὧσιν οἱ πάντες ἐν ἐν Χριστῷ· στηρίξατε τās καρδίας τῶν πιστῶν εἰς τά θεῖα δόγματα· ἐμπνεύσατε εἰς αὐτούς τόν φόβον τοῦ Θεοῦ, τήν ἀγάπην πρὸς τόν πλησίον καί τήν ὑποταγὴν εἰς τās ἀρχάς». Ἐγνώριζε ὁ πολὺκλαυστος ἐκεῖνος κυβερνήτης ὅτι τό προβάδισμα στό τιτάνιο ἔργο νά μείνουν ἀνέγγιχτα τά ἀθάνατα ἰδανικά τῆς φυλῆς στίς καρδιές τῶν Ἑλλήνων, τό εἶχαν οἱ κληρικοί.

Οἱ ἥρωες τοῦ 1821 μέχρι τήν ὀριστική ἀνεξαρτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κρά-

τους, ἄξιοι συνεχισταί τῆς καρτερικότητος, τῆς εὐψυχίας καί τῆς αὐτοθυσίας τῶν προγόνων τῆς τετρακοσιετοῦς δουλείας, ἐχτύπησαν κατάστηθα τόν ἐχθρό ὀπλισμένοι μέ τά ὄπλα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας καί τοῦ αἰσθήματος τοῦ δικαίου γιά τόν ἀγῶνα τους. Ἄλλοι σταυροκοπήθηκαν καί προσευχήθηκαν σέ ὥρες κινδύνων. Ἄλλοι ἀνέβαιναν στά οὐράνια καί ἔμπαιναν στόν χορό τῶν ἀγγέλων. Τήν ἴδια ὁμως ὥρα μέσα ἀπό τούς καπνούς καί τούς καταρράκτες τῆς φωτιᾶς ἀναδυόταν μιά πατρίδα ἐλεύθερη. Ἐνας σταυρόσχημος ἥλιος λαμπρός στεκόταν ἀπό πάνω της, τήν χαίδευε καί τήν ἔλουζε μέ φέγγος ἀνέσπερο τόσο, πού νά φέγγουν τά ποτάμια καί οἱ λίμνες της. Τά βουνά κι οἱ κάμποι. Κατά τήν ἡμέρα τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας ἡ ἱστορία παρουσίαζε τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νά χειραγωγῇ τήν Ἑλλάδα πρὸς τήν ἐλευθερία καί τήν ἀπαρχή μᾶς νέας πορείας. Ἡ σφραγίδα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀνεκτίμητη συμβολή στήν ἐπίλυση τῶν συνεχῶν προβλημάτων τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων εἶχε τεθῆ ἀνεξάλειπτα.

Κι ἔτσι συνεχίστηκε ἡ στάση τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ στήν πορεία του κατά τά χρόνια πού ἀκολούθησαν. Ἡ Ἐκκλησία ὑπῆρξε στυλοβάτης καί παρηγορία τοῦ λαοῦ μας, ἂν καί ὁσάκις ὑπέκυψε στίς βολές ἀπό τό στόχαστρο τῶν σκοπιμοτήτων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἐταλαντεύθηκε ἢ καί ἀστόχησε πρόσκαιρα στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς της, ιδιαίτερα μάλιστα στή διατήρηση τῆς ἐνότητος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἀπό τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος καί μέχρι σήμερα οἱ διακριτές χρονικές περίοδοι τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, κατά τήν ἀποψή μας, πού προσδιορίζουν τήν ζωή, τήν δράση καί τήν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

1. Χρόνια ἀνασυντάξεως καί προσαρμογῆς. Ἰω. Καποδίστριας καί Ὁθωνας. 1828-1862.
2. Χρόνια ἐγκαθιδρύσεως τῆς βασιλείας. Γεώργιος ὁ Α΄ κ.λπ. 1863.
3. Χρόνια περιπετειῶν καί πολέμων. Πόλεμος 1897. Μακεδονικός Ἀγώνας. Ἐλευση Βενιζέλου 1909.
4. Χρόνια Βαλκανικῶν πολέμων. 1912-13.
5. Μικρασιατική καί Ἀνατολικοθρακική καταστροφή, 1922. Ἐπαναστατικά κινήματα. Συνθήκη τῆς Λωζάνης, 1923.
6. Χρόνια νέας ἀνασυντάξεως καί ἐπανορθώσεως. Δικτατορία. 1923-1940.
7. Περίοδος ἐποποιΐας 1940-41 καί κατοχή μέχρι 1943.
8. Χρόνια ἐμφυλίου πολέμου καί συμφορᾶς. 1944-1949.
9. Μεταπολιτικά χρόνια. Βασιλευομένη Δημοκρατία καί Δικτατορία 1950-1974.
10. Χρόνια Δημοκρατίας καί Εὐρωπαϊκῆς ἐντάξεως 1974 μέχρι σήμερα.

Πέρασαν δηλαδή σχεδόν ἑκατόν ἑβδομήντα χρόνια ἀπό τήν πρώτη καποδιστριακή συγκρότηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συ-

μπαραστάθηκε, αναλώθηκε, «έκένωσεν éαυτήν» γιά τίς ανάγκες τοῦ λαοῦ μας. Ἄνέδειξε δέ κατά τό διάστημα τοῦτο ἐξέχουσες ἐκκλησιαστικές φυσιογνωμίες, μεταξύ τῶν ὁποίων, διακρίνονται:

1. Ὁ Ἄνδρούσης Ἰωσήφ, «ὁ μινίστρος τῆς θρησκείας», δηλαδή ὁ πρῶτος ὑπουργός θρησκευμάτων (1924).

2. Ὁ διαπρεπέστατος κληρικός Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος.

3. Ὁ Καστορίας καί ἔπειτα Ἀμασειάς Γερμανός Καραβαγγέλης, ἥρωας τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνα καί τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ Πόντου.

4. Ὁ Γρεβενῶν Αἰμιλιανός, ἐθνομάρτυς, δολοφονηθεῖς ἀπό τό νεοτουρκικό κομιτάτο μετά τοῦ διακόνου του καί ἐνός συνοδοῦ τήν 1η Ὀκτωβρίου 1911.

5. Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος «καί οἱ σύν αὐτῶ», ἱερομάρτυρες καί ἐθνομάρτυρες, τό 1922.

6. Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος ὁ Α΄, ὁ ὑποδειγματικός ποιμένας, ὁ μέγας ἐκκλησιαστικός καί ἀκαδημαϊκός διδάσκαλος (1938).

7. Ὁ Ἀθηνῶν Χρύσανθος ὁ ἀπό Τραπεζοῦντος, ὁ ὑποστηρικτής τοῦ Ποντιακοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ἀρνητής τῆς Γερμανικῆς κυριαρχίας στήν Ἀθήνα (1940).

8. Ὁ Ἀθηνῶν Δαμασκηνός ὁ καί ἀντιβασιλεύς χρηματίσας, ἐστήριξε τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ Ἔθνους καί ἐκάλυψε τίς πληγές τοῦ ποιμνίου κατά τήν κατοχή (1941).

9. Ὁ Ἀθηνῶν Σπυρίδων, μέ τήν προσφορά του στοὺς ἐθνικούς ἀγῶνες, στήν ἀνοικοδόμηση τῶν ἐνοριακῶν ναῶν τῆς ὑπαίθρου καί τήν συμβολή του στήν διοργάνωση τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνα (1956).

10. Ὁ Κύπρου Μακάριος ὁ Γ΄, μεγάλη ἐκκλησιαστική καί ἐθνική φυσιογνωμία τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ μέ διεθνή ἀκτινοβολία.

Στίς σελίδες τῆς ἱστορίας ἀναγράφονται καί πλεῖστες ἄλλες ἐκκλησιαστικές προσωπικότητες, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς καί μοναχοί πού συνέβαλαν στήν ἀνοικοδόμηση τοῦ μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος προσφορᾶς καί θυσιῶν τῆς Ἐκκλησίας ὑπέρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Καί βεβαίως ὅλοι αὐτοί οἱ ἱεροί ἄνδρες πρῶτα ἐνέπνευσαν καί ἔπειτα ἀξιοποίησαν τό πλῆθος τῶν ἐπωνύμων καί ἀνωνύμων λαϊκῶν συνεργατῶν ἐκ τῶν πιστῶν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Πρέπει ὅλοι οἱ Ἑλληνες νά στρέψουμε τά μάτια μας καί τόν νοῦ μας πίσω στό χρόνο καί στήν ἱστορία γιά νά κρατοῦμε ἐλεύθερο καί ἄπαρτο τό κάστρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ στοὺς καιρούς μας. Ἐκτός ἐάν διαφθαρήκαμε, ἐκτός ἐάν ἐκθληνθήκαμε, ἐκτός ἐάν ἀλλοτριωθήκαμε, ἐκτός ἐάν καί ἐξαπατηθήκαμε ἀπό «τόν παρόντα αἰῶνα τόν ἀπατεῶνα».

Δέν εἶναι οὔτε ὑπερβολή οὔτε οὐτοπία ἡ ὑπόθεση αὐτή, ἐάν θέλουμε νά δοῦμε κατάματα τήν σύγχρονη πραγματικότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καί τά συμπτώματα τῆς παθολογικῆς πορείας μας μέσα στό χρόνο.

Δέν εἴμεθα ὑπέρ τῆς κινδυνολογίας οὔτε διακινδυνεύουμε παρατάσσοντας

ανεκπλήρωτες προφητείες. Κι ούτε αυτό τό θέμα εἶναι ἔξω ἀπό τήν ἀγωνία καί τήν μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας γιά τό πλήρωμά της. Πλέομε ὅλοι μέσα στό ἴδιο καράβι καί κρατώντας ὁ καθένας μας ἀπό ἓνα πόστο ἔχομε τεράστια τήν εὐθύνη νά τό ὀδηγήσωμε τελικά σέ εὐῆδιο λιμάνι πρὸς τό συμφέρον ὄλων μας, ἀλλά καί γιά τήν τιμή τῆς σημαίας του πού μέ τό Σταυρό στήν καρδιά τῶν ἐθνικῶν μας χρωμάτων ἔχει ἱστορία, τιμή καί ἀξιοπρέπεια.

Τά συμπτώματα τῆς κάμψεως καί τῆς κοπώσεως, τῶν συμβιβασμῶν καί τῶν ὑποχωρήσεων, τοῦ ἀρριβισμού καί τῆς χρηματολατρίας, τῶν θεαμάτων καί τῶν στοιχημάτων, τῶν ἀνόμων κερδῶν καί τῆς χαροποιξίας, τοῦ ἀμοραλισμοῦ καί τῆς φιληδονίας, τῶν ἀντιπαράθεσεων καί τῶν ἀντεκδικήσεων, τῆς καλοζωΐας καί τῆς φυγοπονίας, τῶν συνδικαλιστικῶν ὑπερβολῶν καί τῶν ταξικῶν συσπειρώσεων, τῶν ἀντιεραρχικῶν καί ἰσοπεδωτικῶν τάσεων, τῶν κλοπῶν καί τῶν καταχρήσεων, τῶν ληστειῶν καί τῶν φόνων, ὅλα αὐτά ἐπλημμύρισαν τά ἄλλοτε στεγανά ἀμπάρια τοῦ ἐθνικοῦ σκάφους καί ἀπειλοῦν τήν ἰσορροπία του. Ἡ ἀδιαφορία καί ἡ παντελής ἀπουσία ἀντιδράσεως στά ἐμφανῆ τραύματα τοῦ δημοσίου βίου ἐπιδεινώνει τό ἀνοιγμα τῶν ρωγμῶν καί ἐπιτρέπει τήν εἴσοδο τῶν κυμάτων καί στά καταστροφώματα. Ὁ κυρίαρχος λαός, ρομαντικός ταξιδευτής καί ὄνειροπόλος ἀναζητητής τῶν καλυτέρων ἡμερῶν, ἀπαιτεῖ, ζητεῖ καί διεκδικεῖ, καινούρια νούμερα χοροῦ καί ὀρχήσεως, γευστικές ἀπολαύσεις, προκλητικά ἐνδύματα καί ἐσθῆτες, θερινές κατοικίες καί αὐτοκίνητα, ταξίδια καί ἄνομες ψυχαγωγίες γιά νά γεμίση τό χάσμα πού ἀνοίγεται μέσα του καί δίπλα του χωρίς ἀκόμη νά τό ἔχη ἀντιληφθῆ, καί ἐνῶ ἀπροσδόκητα αὐξάνει ἡ ἀπόσταση μεταξύ πλουσιῶν καί πτωχῶν.

Δέν ξεχνῶ τόν Χρυσόστομο Σμύρνης

Τοῦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ*

ΤΗΝ Κυριακή πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τιμᾷ τή μνήμη τῶν Ἐθνομαρτύρων Ἐπισκόπων Χρυσοστόμου Σμύρνης, Ἀμβροσίου Μοσχονησίων, Γρηγορίου Κυδωνίων, Προκοπίου Ἰκονίου καί Εὐθυμίου Ζήλων «καί τῶν σὺν αὐτοῖς ἀναιρεθέντων κατά τήν μικρασιατική καταστροφή μαρτύρων» τοῦ 1922. Εἰδική Ἀκολουθία ἔχει συντάξει ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Πατρῶν Νικόδημος Βαλληνοδρᾶς.

Δέν ξεχνοῦμε, δέν πρέπει νά ξεχάσουμε, τή θυσία τῶν κληρικῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἔμειναν πιστοί μέχρι θανάτου γιά νά σώσουν τό ποιμνίό τους. Οἱ Τοῦρκοι σφαγεῖς γνώριζαν ὅτι οἱ κληρικοί ἦσαν ἐκεῖνοι πού διατήρησαν τήν Πίστη καί τήν ἐθνική συνείδηση τῶν Ἑλλήνων. Ἦξεραν ὅτι τό ρᾶσο δίδασκε Ὁρθοδοξία καί ἐλληνική γλῶσσα, ὅτι μέσω τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ Ρωμηοί διεφύλαξαν Χριστό καί Ἑλλάδα, ἀκόμη καί ἐκεῖνοι πού ἀναγκάστηκαν νά γίνουν τουρκόφωνοι.

Δέν ὑποτιμῶ τή θυσία τῶν ὑπολοίπων, ἀλλά ξεχωρίζω τόν Σμύρνης Χρυσόστομο Καλαφάτη. Τόν ἀγωνιστή τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος, ὅταν ἦταν Μητροπολίτης Δράμας. Τόν ἐμπυχωτή τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ὅταν ἀνέλαβε τά καθήκοντά του στή Σμύρνη. Τόν ὑποστηρικτή τῆς παιδείας καί τοῦ ἀθλητι-

σμοῦ. Τόν ποιμένα πού ἀρνήθηκε νά δραπετεύσει, νά φυγαδευθεῖ ἀπό Γάλλους διπλωμάτες ἢ Ρωμαιοκαθολικούς κληρικούς. Τόν κληρικό πού κατακρεουργήθηκε γιά νά ξεσπάσει σ' αὐτόν καί ὄχι στό ποιμνίό του ἡ ὀργή τῶν βασιανιστῶν. Τόν Ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦ ὁποίου δέν ἔχει βρεθεῖ τό λείψανο. Δέν γνωρίζουμε πού τό πέταξαν ὁ Νουρεντίν Πασᾶς καί ὁ τουρκικός ὄχλος.

Δέν ξεχνῶ τόν Χρυσόστομο Σμύρνης, διότι ἔδωσε τό παράδειγμα ἡρωισμοῦ καί αὐτοθυσίας τοῦ πραγματικοῦ ἡγέτη, τήν ὥρα πού ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, ὁ μυστηριώδης καί ἀντιπαθής Ἀρμιοστής Ἀριστείδης Στεργιάδης διέφευγε ἐπάνω σέ ἀγγλικό πλοῖο.

Δέν ξεχνῶ τόν Χρυσόστομο Σμύρνης, διότι τά παιδιά μας πρέπει νά μαθαίνουν τήν ἱστορική ἀλήθεια. Νά μήν παρασύρονται ἀπό τούς ὀπαδούς τοῦ «συνωσιτισμοῦ» καί τῆς ἀποδομήσεως τῆς ἱστορικῆς μνήμης. Δέν εἴμαστε φανατικοί ἢ ἐκδικητικοί, ἀλλά τά παιδιά μας πρέπει νά γνωρίζουν ὅτι στήν Μικρά Ἀσία καί στόν Πόντο, ἀπό τό 1914 καί μέ ἀποκορύφωμα τό 1922, πραγματοποιήθηκε μία οὐσιαστική Γενοκτονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μαζί μας ὑπέφεραν καί θανατώθηκαν οἱ Ἀρμένιοι καί ἄλλες Χριστιανικές κοινότητες. Ἀλλά

* Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Χολέβας εἶναι Πολιτικός Ἐπιστήμων.

ἦταν Γενοκτονία. Κάθε ἀμφισβήτηση, κάθε ἄλλη ὀρολογία ἀποτελεῖ προσβολή πρὸς τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ξεριζωμένους.

Δέν ξεχνῶ τὸν Χρυσόστομο Σμύρνης, διότι βλέπω μὲ ἀνησυχία νὰ προετοιμάζεται ἀπὸ τὸ Ἴνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς μία νέα καὶ προβληματικὴ ὕλη γιὰ τὴ σχολικὴ Ἱστορία. Κάποιοι ἐπιχειροῦν νὰ ἀθωώσουν τοὺς

Ἰθωμανοὺς καὶ τοὺς Νεοτούρκους γιὰ τὰ ἐγκλήματα τους.

Δέν ξεχνῶ τὸν Χρυσόστομο Σμύρνης, διότι ἡ δράση του καὶ τὸ μαρτύριό του δίνουν ἀποστομωτικὴ ἀπάντηση σέ ὅσους ἀμφισβητοῦν τὴν ἑλληνορθόδοξη ταυτότητά μας καὶ στοὺς ψευδοπροοδευτικούς πού πετοῦν τὰ εἰκονίσματα στὰ σκουπίδια!

6.9.2017

*Μέγαν εὖρατο ἐν τοῖς κινδύνοις,
σέ ὑπέρμαχον ἢ οἰκουμένην,
Ἄθλοφόρε τὰ ἔθνη τροπούμενον.
Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν,
ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα,
οὕτως Ἅγιε, Μεγαλομάρτυς Δημήτριε,
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε, δωρήσασθαι
ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος*

(Ἀπολυτίκιον. Ἦχος γ΄.

Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου)